

FORRÁS

Keresztyén Óvodai Pedagógiai Program

2024.

ADATLAP

Az óvoda neve: Forrás Evangélikus Keresztyén Óvoda
címe: 8100 Várpalota, Jókai u. 10. Tel.: 88/786-073

A program neve: Forrás Keresztyén Óvodai Pedagógiai Program

Az óvoda felügyeleti szerve: Várpalotai Evangélikus Egyházközség Presbitériuma
(az illetékes országos bizottság és az Országos Iroda
illetékes osztálya(i) szakmai iránymutatása, határozatába
foglalt álláspontja alapján)

Szakmai felügyelet: Magyarországi Evangélikus Egyház
Országos Iroda 1085 Budapest, Üllői út 24.

Jogállása: Az egyházközséghez szervezetileg kapcsolódó, annak, mint fenntartónak
és felügyeleti szervnek a vonatkozó törvényben meghatározott módon
alárendelt önálló jogi személy.

Gazdálkodása: önálló

Szakágazati jel: 8011

Szakfeladatai: A törvényben előírt óvodai nevelés, alapoktatás biztosítása a gyermekeknek,
iskola- előkészítés, keresztyén életre nevelés, óvodai nevelés keretében
történő integrált nevelés: mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy
beszédfogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén
halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés
fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási
zavarral) küzdő gyermekek.

A program érvényességének ideje: 6 év

OM azonosító: 036802

TARTALOM

1. Bevezető gondolatok, törvényi hivatkozások	4.
2. Gyermekkép-megfogalmazásunk	6.
3. Óvodaképünk	9.
4. Keresztyén óvodai nevelésünk legfontosabb célkitűzései és alapelvei	12.
5. Az óvodai nevelés általános feladatai	14.
lelki nevelés	
gondozás és egészséges életmód alakítása	
érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	
6. Az óvodai élet tevékenységi formái, az óvodapedagógus feladata: játék, munka, tanulás	26.
7. Keresztyén szemléletű tervezés, az óvodai élet megszervezése	36.
8. Keresztyén nevelési programunk fejlesztési tartalma	40.
Lelki nevelés	
Mese, vers	
Anyanyelvi nevelés, és értelmi fejlesztés	
Közösségi nevelés	
Gondozás	
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	
Mozgás, testnevelés	
Külső világ tevékeny megismerése (benne matematikai tapasztalatok)	
A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztő tevékenységek	
9. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	67.
10. Gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok	70.
11. Az óvodánk kapcsolatrendszere: család, gyermek, pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei	74.

BEVEZETÉS

Az 1996. évi LXII. törvény - a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosítása - ismét megerősíti, hogy az óvodák „az Óvodai nevelés országos alapprogramja” c. alapelveket tartalmazó dokumentum alapján nevelési programot készítsenek, vagy az ily módon készített nevelési programok közül választhassanak.

Most megadatott az a lehetőség számunkra is, hogy helyi sajátosságaink szerint kidolgozzuk, megfogalmazzuk pedagógiai elképzeléseinket. Óvodánk helyi nevelési programjában igyekeztünk a több éves gyakorlati tapasztalatainkat ötvözni a korszerű módszertani, kísérleti, elméleti ismeretekkel. Segítséget jelentett ebben a munkában alapító lelkészünk, Pintér Mihály, a Játék Mozgás Kommunikációs óvodai program, és a dr. Pereszlényi Éva által tartott program író tanfolyam.

Egyházi óvoda lévén programunk elnevezése Forrás, ami minden keresztyén számára - így nekünk is Isten Igéjét, Szavát jelenti, ami életünk kiindulópontja, kiapadhatatlan éltetője.

Az Ige birtokában pedig a gyermek gazdag lesz, semmi hiányt nem szenved, mert az Ige az élet, igazság, világosság, igazságosság, üdvösség, öröm, szabadság, bölcsesség, erény, kegyelem, dicsőség, és minden jó ígérete felmérhetetlen gazdagsággal.

Szeretnénk, ha programunk is olyan forrása lehetne óvodásainknak, nevelőtestületünknek, a szülőknek, ami a mindennapok gyakorlatában igyekszik betölteni mindnyájunk „szomjúság” érzetét!

„Az Úr az én pásztorom, nem szűkölködöm, Fűves legelőkön terelget, csendes vizekhez vezet engem. Lelkemet felüdíti, igaz ösvényen vezet az Ő nevéért.

(23. Zsoltár 1-3.)

Intézményünkben az ellenőrzés és önértékelés: Az intézményi önértékelés alapját képező saját, egyedi elvárás – rendszerünket az Önértékelési Szabályzat tartalmazza.

Lassu Tamásné

az óvoda vezetője (1990-2022.), aki az alap programot elkészítette.

A programkészítést közvetlenül befolyásoló törvényi paragrafusok

- 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII.17.) Korm. Rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelete a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról
- 137/2018. (VII.25.) Korm.rendelet
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi törvény végrehajtásáról

2. Gyermekkép-megfogalmazásunk

Óvodánk pedagógiai programja meghatározza azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Gyermekkép

- 1.** Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
- 2.** Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
- 3.** Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok kiegyenlítését, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását is).

4. Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

5. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- a testi, lelki, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű –az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról;
- e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról,
- keresztyén és emberi értékek közvetítéséről;
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

6. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

7. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Az ember egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, ugyanakkor szociális lény. Programunk a fejlesztésben kiindulópontnak tekinti a 3-7 éves korú ép és fogyatékos gyermek pszichoszociális fejlődési jellemzőit. A személyiség kialakulásának alapfeltétele a szűkebb és tágabb társadalmi környezettel való optimális kapcsolat, amelyben a gyermek megkülönböztetés nélkül életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségleteivel is közreműködik. Az óvodai nevelés gyermekközpontú és befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik.

Olyan óvodás gyermekeket szeretnénk nevelni, aki tudja, soha nincsen egyedül, aki fontos, aki biztonságban van Istennél. Stabil értelmi, érzelmi, lelki értékeket elsajátítva alkalmas az iskolai beilleszkedésre és teljesítményre, aki megismerkedik a keresztyén hit és életmód alapjaival, kinek cselekedeteit, szavait a Jézus Krisztus iránti szeretet fogja meghatározni.

„Ha szerettek engem, megtartjátok parancsaimat...” (János 14,15)

Az ember bibliai ábrázolásából világosan kitűnik, hogy az embernek - tehát a gyermeknek is - vezetőre és kísérőre van szüksége. Mi nevelők, óvónők akkor tudjuk helyesen vezetni, kísérni óvodásainkat a krisztusi úton, ha mi is tanítványok vagyunk, akik Krisztustól akarunk tanulni, mert szavaink, tetteink csak Ő általa lesznek hitelesek a gyerekek között. Nekünk, keresztyén óvónőknek szívbeli örömünk van, amit tovább adhatunk a gyerekeknek úgy, hogy tekintetüket, figyelmüket, gondolkodásukat az Úr Jézusra irányítjuk.

Meggyőződésünk, hogy Krisztus maga nevel: a pedagógus, a család, egyház úgy, és olyan mértékben nevel, amennyiben Jézus arca formálódik ki rajta. Tudjuk, hogy hitet sohasem lehet senkibe se belenevelni, mégis előkészítő munkára szükség van hozzá. Munkánk, szolgálatunk ezt az előkészítést szeretné elvégezni az óvodai nevelés országos alapprogramjában meghatározott célok, feladatok végrehajtásával együtt.

„Az Úr ad erőt népének, az Úr megálálja népét békességgel.” (29. Zsoltár 11. vers)

3. Óvodaképünk

Óvodánk a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és keresztyén nevelésének optimális feltételeit.

Az óvodánk *funkciói*: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció a keresztyén hitre nevelés megalapozásával. Óvodánk közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszerét, és tárgyi környezetét úgy alakítjuk ki, hogy az segítse a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

3. 1. Keresztyén óvodánk sajátos arculata

Óvodánk, a várpalotai Evangélikus Keresztyén Óvoda városunk központjában helyezkedik el, tizedik gyermek intézményként. Az ország első egyházi óvodájaként 1990. szeptember elsején kezdte meg működését, akkor önkormányzati és egyházi fenntartásban, jelenleg önálló gazdálkodású, és önálló jogi személy.

Épületünket lelkészlakásból alakítottuk át kétszoboros óvodává 1993 nyarán. Folyamatos pályázatokon való részvétel útján elnyert összegekből sikerült fejlesztenünk belső felszereltségünket. Udvarunkat, az egészséges életmód egyik fontos színterét udvari játszószerekkel gazdagítottuk, és a zöld terület növelésével biztosítjuk óvodásaink sokféle tevékenységét. 2001. szeptember 1-jén szenteltük fel az új, harmadik csoportunkat a Kulturális Örökség Minisztériuma és az Országos Evangélikus Egyház segítségével. Elkészült az Integrált nevelési programunk, és megkezdődhetett egy kis létszámú csoportban az integrált nevelés: sérült gyermekek együtt nevelése egészségesekkel.

Óvodánkba a jelentkezés a város egész területéről és annak kistérségéből történik. A beíratott gyermekek felvételének feltételei elsősorban

- evangélikus családi háttér;
- keresztyén nevelési céljaink elfogadása és azok megvalósításában való együttműködés.

Gyermekférőhelyünk jelenleg 85 fő. Evangélikus vallásúakból nem tudjuk ezt a létszámot biztosítani, ezért a fennmaradó helyre felvesszük mindazokat, akik nevelési célkitűzéseinkkel készségesen egyetértenek.

Az óvodai nevelés országos alapprogramjában előírt tevékenységi formák mellett óvodánkban a bibliaköri foglalkozások is szerepelnek.

Óvodai nevelésünkben az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére törekszünk. A gyermeket - mint fejlődő személyiséget- különleges védelem illeti meg. Tudjuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben óvodánk nevelő munkájával kiegészítőként szeretne segítséget nyújtani a családok számára a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig, legfeljebb hét éves korig. Óvodánk elsődleges funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő, habiláló-rehabilitáló, a keresztyén hit- és életmód megalapozása.

Keresztyén elkötelezettségű nevelésünkben meghatározó szerepe van a gyermeki személyiség megkülönböztetés nélküli elfogadásának, személyiségének tiszteletben tartásának, megbecsülésének, és a gyermek iránti őszinte szeretetnek. Lehetővé tesszük személyiségfejlődését, az egyéni szükségletek figyelembevételével képességeinek kibontakoztatását. Ehhez szükségesnek tartjuk a családok tájékoztatását, velük való együttgondolkodást, gyermekük teljes személyiségének kibontakoztatása érdekében közös felelősség érzetük hangsúlyozását. Gyermekük keresztségekor tett fogadalmuk, hitvallásuk alkalmával beleegyeztek gyermekük hívó keresztyénné nevelésébe az egyház segítségének igénybevételével. Nevelésünk akkor lesz teljes értékű, ha a családokkal együtt tudunk gondolkodni, cselekedni, egy cél felé tartunk, amit együtt szeretnénk elérni. Ez pedig nem lehet más, mint a boldog, kiegyensúlyozott, biztos alapokkal rendelkező, Istenben bízó, Őrá hagyatkozó gyermek, aki belső tartásával, testi egészségével alkalmas az iskola, majd később az élet kihívásainak megfelelni.

Az óvoda és a család kapcsolatrendszerében a program új lehetőséget tár fel. Igyekszik megteremteni az egyensúlyt a családi és az intézményes nevelés között úgy, hogy kiegészíti, gazdagítja azt. Az óvodában folyó keresztyén nevelés hatására az egyes családoknál olyan szokások jelennek meg, amelyek életmódjukban szemléletváltást jelentenek, megváltozik értékrendjük, meg tudják határozni a fontossági sorrendet.

Az együttnevelés célja, feladatai: Óvó – védő-segítő kezet nyújtani a gyerekeknek, a családnak, létrehozni egy olyan emberi kapcsolatrendszert, amelyből merít a gyerek, a család és az óvodai testület.

Keresztyén szellemiségű nevelésünk fontos színtere még a három történelmi egyház (evangélikus, katolikus, református) temploma. Megismerkednek óvodásaink a három egyház köszönés módjával, a liturgiai renddel. Evangélikus szervezésű, és fenntartású óvodaként elsődlegesen a saját templomunkkal, annak belső elrendezésével, tárgyaival és azok funkcióival ismerkednek meg gyermekeink. Ennek érdekében templomi istentiszteleteken veszünk részt, és ünnepi alkalmainkat is ott szervezzük, így a szülők is részesei nevelőmunkánk ezen szakaszának.

A gyermeknap rendezvényeink létszáma kiegészül a korábban hozzánk járt, régi óvodásokkal. Örömmel jönnek gyakran szüleikkel együtt az egész napos vidám együtt játszásra, elcsendesedésre.

Városunk a Bakony lábánál fekszik, így óvodánk számára nagy lehetőség a közeli erdőkbe való kirándulások megszervezése. Minden ősszel, tavasszal sokat kirándulunk gyalogosan is, és autóbusszal, vonattal a közeli erdőkbe, településekre, ahol lehetőségünk van testileg – lelkileg feltöltődni az évszakokra jellemző csodálatos környezetben. Tapasztalatokat gyűjthetünk a teremtet világ sokféleségéből, ezernyi csodáiból.

Ipari város vagyunk, gyermekeink többsége emeletes házból érkezik, ezért is tartjuk kiemelten fontos feladatunknak a minél több természetben, szabadban tartózkodást.

A másik fontos meghatározója nevelésünknek a zenei nevelés, hiszen a lelki nevelés (amiről a személyiségfejlesztés területein belül bővebben lesz szó) kiegészítője, egyenrangú nevelési módja az énekszóval, hangszerrel való dicséret, hálaadás, öröm, bánat kifejezésének lehetősége. Jó dolog megtapasztalni a lélek felfrissülését, megkönnyebbülését egy szívből elénekelt dal után.

A nagycsoportban játékos formában foglalkozunk a furulya megszólaltatásával önkéntességi alapon. Év végére az óvodai dalokból és néhány egyházi gyermekdalból összeállított kis műsorcsokrot adunk át a szülőknek ajándékként. Városi rendezvényeken (anyák napja, gyermeknap, Várpalotai Napok) is részt veszünk rendszeresen. A városi Zeneiskolával szoros a kapcsolatunk, itt hangszerekkel ismerkedhetünk, kipróbálhatják azokat, és hangversenyt is hallgathatunk óvodánkban a növendékek előadásában.

A városunkban jelentkező keresztyén nevelés iránt felmerült igényt szeretnénk kielégíteni evangélikus vallásunk keretei között. Szeretnénk megismertetni óvodásainkkal a keresztyén kultúra értékeit az egyház, és a környezetünk adta lehetőségek maximális kihasználásával.

4. Keresztyén óvodai nevelésünk legfontosabb célkitűzései és alapelvei

Óvodai nevelésünk célja

*„Szeresd azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erőddből!
Maradjanak a szívedben azok az igék, amelyeket ma parancsolok neked.
Ismételgesd azokat fiaid előtt, és beszélj azokról akár házádban vagy,
akár úton jársz, akár lefekszel, akár fölkelsz!” (5. Móz. 6,5-7)*

Keresztyén óvodánk tevékenységét az alábbi célok határozzák meg:

- Az egyéni életkori sajátosságok figyelembevételével megismertetjük óvodásainkat a keresztyén hit és életmód alapjaival.
- Optimálisan biztosítani a játékon keresztül a kiegyensúlyozott, sokoldalú, harmonikus személyiség életkori sajátosságainak megfelelő kibontakoztatását, megerősítését az egészséges és az SNI gyermekek számára. Ezzel egyidejűleg tudatosan és tervszerűen alakítani azokat a szociális, értelmi, lelki, testi képességeket, amelyek alkalmassá teszik a gyermekeket a fejlettségüknek megfelelő iskolatípusba való beilleszkedésre.
- Óvodánk a családoknak szeretne segítséget adni a keresztyén szellemben történő nevelésben, életmód kialakításában.
- Célunk, hogy a gyermekek Istent élő személyként, létező valóságként ismerjék meg az óvodai élet során, és ne tárgyasult erkölcsi szokásokhoz kötődjön.

4. 1. Óvodai nevelésünk alapelvei:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- keresztyén nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- a gyermek sajátosságaiból adódó másság tisztelete, elfogadása;
- az óvodai nevelésünkben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk;
- a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekvés, az emberi jogok, és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése az egyenlő hozzáférés biztosításával;
- a gyermeket-mint fejlődő személyiséget-gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.

Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- a testi, a lelki, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékra; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítéséről;
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről.

4. 2. A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

4. 3. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

5. Az óvodai nevelési általános feladatai

- lelki nevelés
- gondozás és egészséges életmód alakítása
- érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Lelki nevelés értelmezése

A lelki nevelés kiemelt, fő feladatunk az anyanyelvi neveléssel együtt. Ez határozza meg a tevékenységi formákat, a fejlesztés tartalmát és a nevelés kereteit.

A keresztyén hit alapjainak ismeretére nevelésünk meghatározó Igéje:

„A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés. (Zsidókhoz 11,1)

Az ember kettős természetű: lelki és testi. Lelki természete szerint –amelyet léleknek neveznek – lelki, belső, új ember; testi, külső, ó ember.

*„Jóllehet külső emberünk megromlik, a mi belső emberünk mégis megújul napról napra.”
(2 Korinthus 4,16)*

Ebből a különbségből következik, hogy az Írásban ugyanarról az emberről (gyermekről) ellentétes dolgokat állítanak, mivel ugyanabban az emberben két egymással szemben álló ember harcol, mert a test kívánsága ellenkezik a lélekkel, és a léleké a testtel.

„Mert a test a lélek ellen törekszik, a lélek pedig a test ellen; ezek egymással ellenkeznek, hogy ne azokat cselekedjétek, amiket akartok.” (Galata 5,17)

Egyetlenegy szükséges a keresztyén élethez, igazságossághoz és szabadsághoz: ez pedig az Isten szent igéje, Krisztus evangéliuma.

*„Nem csak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik.”
(Máté 4,4)*

Biztosnak és kétségtelenül bizonyítottnak tekintjük, hogy a lélek mindent nélkülözhet, kivéve Isten igéjét, amelyen kívül semmi más nem segít az emberen, így a gyermekén sem.

Az Ige birtokában pedig gazdag lesz, semmi hiányt nem szenved, mert az ige az élet, igazság, világosság, igazságosság, üdvösség, öröm, szabadság, bölcsesség, erény, kegyelem, dicsőség és minden jó ígérete felmérhetetlen gazdagsággal.

Az Igét hirdetni, tanítani annyit jelent, mint a lelket gondozni, megigazítani, és megszabadítani. Isten parancsa a gyermekek tanítása, nevelése az Ő ismeretére, a Vele való közösségre. A Biblia számos igehelye támasztja ezt alá, hadd említsünk néhányat:

*„Maradjanak a szívedben azok az igék, amelyeket ma parancsolok neked.
Ismételd azokat fiaid előtt, és beszélj azokról akár házádban vagy, akár úton jársz,
akár lefekszel, akár fölkelsz!” (5Móz 6,6-7)*

*„Ti atyák, ne ingereljétek gyermekeiteket, hanem neveljétek azokat
az Úr tanítása és intése szerint” (Efesus 6,4)*

*„De te maradj meg azokban, amiket tanultál, és amikről meggyőződted, tudva, kitől
tanultad, mivel hogy gyermekségedtől fogva ismered a szent írásokat, amelyek téged
bölcsé tehetnek az üdvösségre a Krisztus Jézusban való hit által.”
(2Tímóteus 3,14-15)*

Tehát nem csak az Ószövetségben találunk egyértelmű, világos felszólítást a gyermekek tanítására, hanem az Újszövetségben is. Számos igehelyből kiderül, hogy az Úr Jézus milyen nagyra értékelte a gyermekeket és a gyermeki állapotot, és hogy tanítása nekik is szólt. Világosan kitűnik ez néhány evangéliumi híradásból (Márk 10,13-15; Máté 19,13-15; Márk 9,33-37; Máté 18,2.3.5.).

Jézus Krisztus maga fordult a gyermekekhez, a gyermeki lelkiületet a keresztyén lelkiület példaképének tartotta (mindenekelőtt a gyermeki bizalmat és függőséget). A gyermekeknek szükségük van az élethez mindarra, amire a felnőtteknek: világosságra, levegőre, táplálékra stb.

A gyermekek is testből, lélekből, és szellemből álló emberek, ezért testi és szellemi táplálékra egyaránt szükségük van. Érvényes rájuk is az Úr Jézus szava:

*„Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével,
amely az Isten szájából származik” (Mt 4,4)*

Természetesen ezt a „táplálékot” a gyermekeknek megfelelő módon kell elkészíteni, vagyis a módszer, amellyel a bibliai üzenetet közel hozzuk számukra, más, mint a felnőtteknél, a tartalmának azonban nem szabad másnak lennie.

A gyermek még nem rendelkezik élettapasztalattal, vagy legalábbis nagyon kevésel, ezért különösképpen szüksége van iránymutatásra és értékmérőkre. A tájékozódás hiánya és a szellemi

éhség arra indít bennünket, hogy a gyermekeknek valami szilárd, maradandó értéket adjunk, táplálékot, amely gyermeksége és egész élete számára tartást és tájékozódási képességet ad. A Biblia üzenetét szeretnénk gyermekeinknek útravalóul adni, hogy azok legyenek cselekedeteik értékmérői, és azok alapján tudjanak eligazodni korunk szellemi áramlatai között.

A Biblia ugyan nem tartalmaz megfogalmazott neveléstudományt, de Jézus Krisztus élete, példája a nevelés alapjává és zsinórmértékévé lehet.

A bibliai neveléshez két fontos feladat kapcsolódik:

hitre segíteni: ez Jézus Krisztusra mutatást jelent,

megmutatni a hit útját: ez azt jelenti, hogy a bibliai történeteket lefordítjuk a gyermek nyelvére, összekapcsoljuk mindennapi világával és problémáival és lelki gondozói segítséget is nyújtunk neki félelmeiben, kudarcaiban, kérdéseiben.

A Bibliát nem csupán szavakkal, hanem életvitellel is közel kell vinnünk a gyermekhez. Elsősorban azzal nevelünk, hogy milyenek vagyunk, másodsorban azzal, hogy mit teszünk, és csak harmadsorban azzal, hogy mit mondunk!

Az Istennel való kapcsolatunk döntő hatású gyermekeink fejlődésére. Biblikus nevelésünk alapelve ezen a téren: úgy neveljünk, ahogy Isten minket nevel. Példák:

1. példa: A kiengesztelődés.

Istentől elszakadt világunkat sok viszálykodás és békétlenség jellemzi, ez a helyzet a családban, és a gyermekek között is. Rendkívül fontos, hogy újra meg újra békességet teremtsünk, és megtapasztaljuk bűneink bocsánatát. A kiengesztelődés a Biblia egyik alapfogalma. Jézus Krisztus által békéltünk meg Istennel, benne tünt el a mély szakadék.

2. példa: A gyermeket úgy kell elfogadnunk, amint van.

„Nem azért szeret téged az Isten, mert értékes vagy, hanem azért vagy értékes számára, mert szeret!” (Spurgeon: Hinni, tanítani, nevelni)

3. példa: Igazságra és őszinteségre való nevelés.

Nem az a baj, hogy vétkezünk, a nagy baj az, ha bűneinket eltitkoljuk, és nem valljuk meg őket. Aki őszintén megvallja Isten előtt bűnét, azon lehet segíteni.

4. példa: Igéből sokat megtanulni kívülről.

Amit kívülről megtanultam, az szilárd tulajdonommá lesz, és rendelkezésemre áll, valahányszor szükségem van rá.

5. példa: Imádkozásra nevelés. Egész életünk folyamán szükségünk van Valakire, aki előtt kiönthetjük szívünket és meghallgat minket. Gyermekek imádságok megtanításával és együttes imádkozással sokat segíthetünk a gyermekeknek.

Olvasni - hallgatni - megtartani:

ez a bibliai didaktikai nevelési módszer, és erre vonatkozik Isten ígérete.

Nagyon fontosak ebben a korban az élettörténetek a Bibliából (Noé, József, Dávid). Erkölcsi szabályokat közvetítenek, és nemcsak az értelmükhöz szólnak, hanem megmozgatják fantáziájukat, érzelmüket, akaratukat, és elkísérik őket egész életükben. A gyermeket erősen befolyásolják érzelmei és rendszerint ösztönösen cselekszik, ezért döntő dolog, hogy mit mondunk a gyermeknek, mert aszerint cselekszik. Erre szerintünk legalkalmasabbak a bibliai történetek, amelyek eszközök számunkra a lelki nevelésben.

Gondozás és az egészséges életmód alakítása

A gondozás az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége, amely segíti a kisgyermek szükségleteinek kielégítését, elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakulásához, és megteremti a nevelési hatások érvényesülésének feltételeit.

Elvárás az óvodapedagógustól a csoport gondozási és egészséges életmódra nevelésének alakításában:

- a gyermek gondozásának, testi szükségleteinek és mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás és testi fejlődés elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- az egészség védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- a megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együtt működve – speciális gondozó, prevenciós, és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása (az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet 1. melléklet III. cím 5. francia bekezdése);
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet;
- környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások megalapozása, alakítása;
- megfelelő szakemberek bevonása – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve;
- prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A „Forrás” keresztyén óvodai nevelési programja a nevelés a Mozgás című fejezet tartalmában fogalmazza meg a gyermek testi szükségleteinek, képességeinek, fizikai erőnlétének fejlesztését, mozgáskedvének, és mozgásigényének kielégítését, mint az egészséges életmódra nevelés feladatát.

Az egészséges életmódra nevelésben szükséges törekedni a következőkre:

- Tervezze az óvodapedagógus a gyerekek óvodában eltöltött idejét tudatosan, élettani szükségleteik figyelembevételével.
- A helyes életritmust a családdal együtt alakítsa ki, ennek érdekében az óvodai és az óvodán túli napirenddel segítse a családi nevelést.
- Az étkezéseket kötött keretek között tervezze.
- Az óvodapedagógus tájékoztassa a szülőket az étrendről.
- Ismerje meg az egyes gyermekek étkezési szokásait, érzékenységét.
- Szervezze meg a heti gyümölcsnapot.
- Fordítson figyelmet az esztétikus terítésre (textilabrosz, porcelánedények, poharak, gyertyák stb.)
- Alakítsa ki a gyermekekben a testápoláshoz szükséges tisztálkodási szokásokat, igényüket. Törekedjék a gyermekekkel bensőséges kapcsolat kialakítására, alkalmazkodjék a gyermek egyéni igényeihez, otthonról hozott szokásaihoz.
- Gondoskodjon a gyermekek megfelelő öltözködéséről a nap minden szakaszán.
- Biztosítson megfelelő hőmérsékletet, jó levegőt a nap folyamán.
- A pihenőidőben biztosítson nyugodt légkört, vegye figyelembe az egyéni igényeket, szükségleteket.
- Az étkezésekhez derűs légkört biztosítson. Tálalásnál vegye figyelembe a gyerekek egyéni igényeit, szükségleteit.

Az óvoda helyiségeit az előírási normáknak megfelelően kell kialakítani. A teraszok jól használhatóak (tavasztól őszig) étkezésre, pihenésre, játékra.

Érzelmi nevelés, Erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.

Az óvodás gyermek legfőbb igénye az érzelmi függőségeinek kielégítése, az érzelmi biztonság. Ehhez az érzelmi támaszt nyújtó nevelői magatartás mellett, alapvető feladat, hogy a gyermekekben kialakuljon és erősödjön:

- az érzelmi beleélés, empátiás átvétel képessége,
- az érzelmek felismerésének képessége,
- saját érzelmeik kifejezésének képessége,
- a késleltetett megerősítés kivárásának képessége,
- az indulati élet elvárható uralása, kontrollja,

Szükséges az érzelmi biztonság, az otthonosság; derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör vegye körül a gyermeket.

Elvárások az óvodapedagógustól a csoport érzelmi neveltségének alakításában:

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket;
- az óvodapedagógus–gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit; nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.
- A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása.

A keresztyén óvodai nevelési program tartalmának megvalósításán keresztül fejlődnek ki a gyermekekben:

- a) a szociális érzelmek: együttérzés, segítőkészség, bizalom, részvét, örömszerzés, bánat, fájdalomkozás felismerése, átélése, önzetlenség, figyelmesség, szokás- és normarendszer.
- az erkölcsi érzelmek: igazságosság, lelkiismeretesség, felelősség érzésének megtapasztalása, az őszinteség, igazmondáshoz-hazugsághoz való helyes viszony alakítása, megbánás, megbocsátás érzése, engedelmesség, felnőttek tisztelete, a lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló és az eltérő fejlődési igényű gyermekek elfogadása, a másság elfogadása.

b) esztétikai érzelmek: a szép iránti fogékonyság, a művészi élmény befogadására való igény és képesség fejlesztése, a mese, vers, ének, zene, énekes játék, a rajzolás, mintázás a teremtet világ, természet csodáján keresztül, a Biblia világával, környezetével való ismerkedésen keresztül, amelyek fontosak viselkedésének, kommunikációjának szokás szintű megalapozásában.

c) Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, hazaszeretet, a keresztyén kulturális értékek, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

d) A gyermeki magatartás, akarat (ezen belül önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

e) A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi-, vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor...) közreműködésével.

Elvárások az óvodapedagógussal szemben a csoport közösségének alakításában:

A közösségi nevelés mindennapi gyakorlatában tapasztalják meg és sajátítsák el a gyermekek az óvodai élet során a keresztyén magatartási, viselkedési szokásokat, épüljön be a szűkebb és tágabb környezetükkel való kapcsolatukba.

A keresztyén szellemű nevelés visszatérő közös tevékenységei, hagyományai megteremtik az együttélés egyedi kommunikációs kapcsolatrendszerét. A gyermek ebben az életkorban érzelmi fogékonysága által nem a verbális elemekre, hanem a metakommunikációra érzékeny. Ha a tekintet, a gesztus, a mimika, a testtartás, a tér-köztávolság, hangerő, hanglejtés összhangban áll a

szóbeli közléssel, a gyerekben felébreszti a kipróbálás, az utánzás vágyát, a felnőtt viselkedése minta lesz számára.

A közösségi nevelés alakulásának színterei:

- a beszoktatás időszaka,
- együttlét a mindennapokban,
- óvodai ünnepnapok.

Az óvodakezds első benyomásai óvodai „életre szóló” élményeket adnak, meghatározzák a gyereknek, szülőknek egyaránt az óvodához való viszonyát és a létrejövő kapcsolat minőségét. A programban ez a közismert tény válik a szocializációs nevelés mozgató erejévé. A gyermek az új környezetben minél rövidebb idő alatt szerezzen olyan biztonságérzetet, amely meghatározza további szociális viselkedésének alakulását.

A program tartalmából fakad, hogy a keresztyén ünnepkör erősíti az óvodai élet hagyományait, és gazdagítja azt. Egy-egy eseményt mindig izgalmas készülődés előz meg. Az ünnepre hangoló örömteli közös tevékenykedés gyakoroljon a gyerekek szociális viselkedésére maradandó hatást. Egyházi esztendő ünnepei: Advent, Karácsony, Vízkereszt, Böjt, Húsvét, Mennybemenetel, Pünkösöd, Szentháromság ünnepe és a Reformáció ünnepe.

Ebben a folyamatban a lényeg: mindennek eljön az ideje, amire minden évben ugyanakkor és ugyanúgy illik készülni. Az újra átélés vágya motiválja, cselekvésre készítse a gyermekeket, a nagyobbak már a készülődés során idézzék fel emlékeiket. A kisebbek megérik növekedésük távlatát: „ha nagy leszek én is...”

Erősödjön bennük a nagyobb társak tisztelete a kisebbek megerősítése. Az évről évre visszatérő hagyományok biztonságot, megnyugtató eligazodást jelentsenek a gyerekek életében, erősödjön bennük a valahova tartozás érzése.

A *tiszteletadás* minden gyermek számára alapvető követelmény. Tisztelet a felnőtt családtagokkal, az óvoda dolgozóival, a vendégekkel és a csoporttársakkal szemben.

Az *együttélés* fontos követelménye, a jó csoportlétkör megalapozója a tagok egymás iránt érzett s kinyilvánított megbecsülése.

Ünnepeink

Hagyományos óvodai ünnepeink és az egyházi esztendő ünnepei. Az évről évre visszatérő egyházi és óvodai ünnepeink a gyerekeket körülvéző felnőttekben is elindítják a várakozás örömet, érzelmeik kifejezésére motiválnak. Igyekezünk a gördülékeny, hiteles együtt ünneplésre, amellyel reménységünk szerint továbbadhatjuk Isten szeretetének megtapasztalását, erősítve és gazdagítva a közösséghez tartozás megélésének lehetőségeit. Közösségi nevelésünk fontos része az ünnepek méltó megünneplése.

Hagyományos óvodai ünnepek

HAGYOMÁNYOS ÓVODAI ÜNNEPEK	ÉLETKOR	ÜNNEPEK FORMÁI			
		CSOPORT		ÓVODA	
		nyitott	zárt	nyitott	zárt
Születésnapok	3-7		x		
Aratási hálaadó istentisztelet. Szülőkkel együtt a templomban.	3-7			x	
Mihály napi vásár A vásár megrendezése az óvoda udvarán, a nagyok mondókával, dallal készülnek.	3-7				x
Teremtés hete Napról napra elkészítjük a gyerekekkel az aktuális jelképeket Isten teremtési rendje szerint, ehhez kapcsolódó mondókákat, dalokat, verseket mondunk.	3-7				x
Reformáció ünnepe (okt. 31.) Együtt ünnepel a 3 csoport, vagy nagycsoportosok a templomban.	3-7				x
Mikulás	3-7		x		
Karácsony	3-7	x		x	
Családi nap	3-7			x	
Farsang A nagycsoportosok adják a műsort.	3-7		x		x
Március 15.	3-7		x		
Gyermeknap	3-7				x
Anyák napja	5-7	x		x	
Évzáró	3-7	x		x	

Az egyházi esztendő ünnepei

Advent: 4 vasárnap karácsonyig (22-28nap lehet az adventi időszak; várakozást, eljövotelt jelent)

liturgikus szín: lila oltárterítő

Csoportokban gyertyagyújtás. Templomban nagyok szereplése az ádventi hangversenyen.

Karácsony: legfiatalabb ünnepünk, 4. sz. ünnepelték először a karácsonyt. Dec. 24. Szenteste, Jézus születésének ünnepét a vízkereszt utolsó vasárnapjáig tartó ünnepkör jelzi

liturgikus szín: fehér

Kiscsoportban ünneplés a szülők bevonásával. Templomban szerepelnek a 6-7 évesek. Gyülekezeti tagoknak nyitott, nagyszülőknek műsor.

Vízkereszt - január 6.: Jézus megkeresztelkedésének napja; három királyok hódolása

liturgikus szín: fehér

Templomba megyünk a nagycsoportosokkal.

Böjt - Nagy böjt: hamvazószerdával kezdődik, 46 nap.

liturgikus szín: lila

Virágvasárnap: Jézus bevonulása Jeruzsálembe

liturgikus szín: fehér

Istentiszteletre megyünk együtt a szülőkkel, virágot viszünk az oltárra.

Passió - nagy héten:

Nagyszerda: elárultatás napja (fehér oltárterítő)

Nagycsütörtök: úrvacsora ünnepe (fehér oltárterítő)

Nagypéntek: Jézus halála, a Megváltás napja (fekete oltárterítő)

Egész héten követjük Jézus utolsó útját. A gyertyagyújtáskor a bibliaköri foglalkozásokon, az elcsendesedésben megköszönjük Jézus megbocsájtó szeretetét (bűnbánat-megbocsátás). Az ünnepek menetét a bibliai jelképek, a liturgikus szimbólumok is segítik megérteni.

Húsvét – legősibb ünnep: Jézus feltámadásának ünnepe (a Feltámadást megelőző éjszaka hajnala a feltámadás ünnepe. (Mértékadó a Húsvét időpontjához az első tavaszi holdtölte utáni első vasárnap). Március 22-április 25-ig lehet Húsvét

liturgikus szín: fehér

Verssel, dallal dicsérjük a feltámadott Úr Jézus Krisztust. Részt veszünk óvodás társaink keresztelőjén.

A Húsvétot 6 vasárnap követi:

1. *Quasimodo geniti* - Mint újszülött csecsemő
2. *Misericordias Domini* - Az Úr szeretetével tele van a föld
A jó Pásztor vasárnapja
3. *Jubilate* - Örvendj egész föld az Istennek!
4. *Cantate* - Énekeljtek az Úrnak új éneket!
5. *Rogate* - Imádkozzatok!
6. *Exaudi* - Halld meg Uram, hívó hangomat!

Mennybemenetel - áldozócsütörtök: 40. nap Húsvét után

liturgikus szín: a fehér

A nagyok bemennek a délelőtti istentiszteletre a templomba. Énekel szolgálnak.

Pünkösdi ünnep: 50. nap Húsvét után, a Szentlélek kitöltésének napja; a vörös szín a tűz és a vér (vértanúság) színét jelképezi.

liturgikus szín: piros

A bibliaköri foglalkozásokon megismerik a gyermekek az ünnepkör történetét. Pünkösdi jelképekkel, szimbólumokkal feldíszítjuk az óvodát. Együtt ünnepel a három csoport.

Szentháromság ünnep: Pünkösdi utáni hét vasárnapja

liturgikus szín: fehér

Szentháromság ünnep utáni héttől – adventig terjedő időnek a keresztyén életben, hitben való növekedéssel kell telnie.

liturgikus szín: zöld

Reformáció - október 31.: A bibliai Ige ünnep, Luther Mártonra a reformátorra emlékezünk.

liturgikus szín: piros

6. Az óvodai élet tevékenységi formái, az óvodapedagógus feladata:

játék, munka, tanulás

Játék

CÉL

A gyerekek keresztyén nevelésünk élményeit és a külvilágból, családból származó benyomásait újra átélhessék, feldolgozhassák, általa sokrétű ismeretet szerezzenek és sokoldalúan fejlődjenek. A játék a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz az óvodáskorú gyermek életében, mert a kisgyermek képességeinek fejlődését segíti elő, valamint lehetőséget biztosít a szociális kreativitás fejlődésére (magatartásmódok, szerepek felcserélése, mások ötletei iránti nyitottság).

Fejlesztő hatását fokozzák a játékot kísérő pozitív érzelmek. A játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek, fokozódik a gyermekek beszédkedve. Játékban nyilvánulnak meg és fejlődnek a gyermekek közötti társas kapcsolatok, válnak közelivé és elfogadhatóvá a viselkedési szabályok és nagy hatással van a gyermekek ízlésének alakulásában is.

FELADAT

- A gyerekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.
- élménynyújtás és tapasztalatszerzés biztosítása,
- a játék feltételeinek megteremtése megfelelő légkör, hely, idő, eszközök,
- a játék közvetett irányítása,
- a gyermekek fejlődését elősegítő játékfajták biztosítása,
- megfelelő tér és eszközök biztosítása az elmélyült játéktevékenység beindulásához és fenntartásához,
- a játék folyamatában a gyermek érdekeinek figyelembevétele,
- a játék eszközei és módszereinek megfelelő színvonalon való biztosítása,
- egyéni szintnek megfelelő differenciált fejlesztés a játékban,
- egyéni képességek kibontakozásának segítése a játékban,
- a hátrányos helyzetből adódó hiányosságok kompenzálása,
- gyermek jogainak tiszteletben tartása a játékban,
- az óvónő tudatos, támogató, serkentő és ösztönző jelenléte a gyermekek szüksége és igénye szerint segíti a játékos tevékenység szervezését.
- Megtanítja a gyerekeket a konstrukciós eszközök, szabályjátékok használatára, hogy képesek legyenek az elmélyült játékra, kreativitásra.

- A nagyobb gyerekeknél érje el, hogy egyénileg is tudjanak szabályjátékot szervezni, vezetni.
- A felmerülő lemaradások korrigálásához, megszüntetéséhez használja fel a játék ezen lehetőségeit.

A FEJLESZTÉS TARTALMA

Jó játék akkor alakul ki, ha a gyermekek megfelelő tapasztalatokkal rendelkeznek és van élményük, amit megjeleníthetnek játékukban.

A játék témája, tartalma nagyrészt a gyermekek valóságról szerzett benyomásairól, tapasztalataitól, ismereteitől függ, ezért arra kell törekedni, hogy a gyermekek minél jobban megismerjék környezetüket, részesei legyenek az eseményeknek (pl. orvosi rendelő, szüret, betakarítás seb.). Ezek a benyomások, tapasztalatok nem biztos, hogy azonnal jelentkeznek játékukban, nem szabad erőltetni megjelenítését, hiszen a közös játék alapja egy-egy gyermek egyéni élménye is lehet. Számolnunk kell azzal is, hogy a gyermekek negatív tapasztalatai is megjelennek játékukban, az óvónő jelenléte ilyenkor nagyon fontos. Az egymásra halmozott ismeret, ill. tapasztalatszerzés, a gyermekekre gyakorolt hatása, a túlsúlyolt óvodai élet legalább olyan káros, mint az egyhangú.

Jót és jól játszani a gyermek dolga - ezt csak akkor teheti, ha megfelelő körülményeket, feltételeket biztosítunk számára.

Elsősorban olyan nyugodt, barátságos, kiegyensúlyozott légkört, melyben a gyermeknek módjában áll kiválasztani a számára legvonzóbb játéktevékenységet, módjában áll nézelődni, válogatni, és dönteni, hogy mit, hol és kivel kíván játszani. Elmélyülhet a választott tevékenységben, kijátszhatja pozitív és negatív érzelmeit. Ennek alapja az óvónő - gyermek közötti szeretetteljes kapcsolat.

A jó játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő anyagokra, játékokra van szükség.

A játékeszközök szabad birtoklása joga a gyermeknek, ennek a feltételnek a biztosításával, az elmélyült, hosszantartó játékot, a játék zavartalanságát segítjük elő. Az újonnan jött társ befogadása, ill. elutasítása, az otthonról hozott eszköz birtoklása, illetve annak differenciált megosztása szintén a jó játék feltételei közé tartozik.

Az elmélyült, nyugodt játékhoz állandó és ideiglenesen kialakított játszóhelyek szükségesek. A csoportszobában, ill. az udvaron való szabad rendezkedés, aktív közreműködés a tervezés a szervezés terén, a kreatív tárgyhasználatok, ill. a döntésképeség és a szituációhoz való alkalmazkodás képességét alakítja ki a gyermekben. Szabályokat az eszközök rongálása, egymás játéktevékenységének zavarása és a következő tevékenység akadályozása esetén alkalmazunk.

A játékidő nagy részét a gyermek által kezdeményezett, spontán kialakult játék tölti ki. A gyermek egyéni képességeitől függően szükség van az óvónő által kezdeményezett és irányított játékokra is. A játékirányítás alapvető sajátossága, hogy közvetett. Az óvónő mindenekelőtt a feltételeket teremti meg, amelyek a játékokra hatással vannak, melyektől a játék függ.

Az óvónő a játékban partner szerepet tölt be, együttműködik és segít, de csak olyan szinten és mértékben amennyiben az adott gyermeknek, adott szituációban szüksége van. A segítség módját mindig a konkrét játék helyzet, a gyermekek igénye és fejlettsége határozza meg. Közvetlen beavatkozásra csak a társait rendszeresen zavaró gyermek esetében van szükség.

Az óvónő változatos szervezéssel érje el, hogy szívesen tartózkodjanak a gyermekek a szabadban, kezdeményezzen mozgásos és népi játékokat is.

A játék öröme fokozza, ha az óvónő a maga nevében vesz részt benne, szeret játszani, ismeri a gyermekek érdeklődési körét, tapasztalatait, élményeit, játékok jellemzőit. Közben alkalma nyílik - ami egyben feladata is - egy-egy gyermek, egy-egy csoport megfigyelésére a gyermekek jobb megismerése érdekében. Erre alapozhatja a továbbiakban tervszerű kezdeményezéseit.

A gyermekek fejlődését elősegítő játékfajták óvodáskorban

A gyakorlójáték gyakorisága a beszéd megjelenésétől kezdődő fejlődéssel együtt csökken.

A gyermekek a játéknak ezen a fokon a fölhasznált anyagok, eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével ismerkednek.

Fontos, hogy megfelelő mozgásteret, játékszereket, eszközöket, anyagokat biztosítsunk a manipulációs vágy kielégítésére. Gyakorló játék jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeként is. Akkor kell erre felfigyelnünk, ha a gyermek kizárólag a gyakorlójáték szintjén marad.

A gyakorlójáték keretei között bontakozik ki a szerepjáték, mely nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta.

A szerepekkel bővült *fantáziajáték*nak a megismerés szempontjából nagyon sok ismerethordozója van. A vállalt szerepeken keresztül megjelenítik a valóság számukra lényeges elemeit, miközben sokoldalúan megnyilvánulnak és alakulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok. Figyelemmel kísérjük a gyermekek szerepjátékát a gyerekek kérésére részt veszünk abban, jelenlétünkkel, viselkedésünkkel mintát adunk.

Szerepjátékban számos *eszközre* van szükségük a gyermekeknek, ezeket alkalomadtán az óvónővel közösen készítik el, barkácsolják össze, melyet fantáziájuk szerint szabadon használnak fel. Ehhez legyen egy kis sarok, eszközökkel, anyagokkal, hogy bármikor készíthessenek eszközöket.

A szerepjátékot gazdagítja a gyermekek irodalmi élményeire épülő dramatizálás, bábozás. Ennek során vigyázunk arra, hogy a gyermekek kötetlen módon játszassák el az élményeket. Módot adunk, hogy szándékuk szerint átformálják, vagy szőjék tovább a történetet. Gondoskodunk jelmezekről, kellékekről, eszközökről. A báb mögé bújva a félénkebb, visszahúzódóbb gyermekek is szívesen szólalnak meg. Legyen a báb állandóan jelen, kézközelben, legyen alkalmunk minden tevékenység közben szabadon használni. Készítünk közösen bábokat, melyeket a gyermekek szabadon, fantáziájuk szerint használják játékukban.

A gyermekek játékuk során valamilyen szabályhoz alkalmazkodnak. A szabálytanulás már a csecsemőkorban elkezdődik. Minden szinten minden formában szabálytanulás folyik, nem szándékosan, utánzás útján, aktív tevékenységgel a sokszoros újrajátszás és variáció lehetőségeivel. Megjelenik már a gyakorlójátékban is, ezek még nem tudatosan vállalt szabályok. Ezt fejlesztjük tovább a szabálybetartás elemeinek megismertetésén át a szabályok pontos betartásáig óvodáskor végére.

Építő, konstruáló játék: A gyerekek kockákból és más játékszerekből, különféle alkatrészekből, anyagokból építményeket, játékszereket, különféle tárgyakat hoznak létre. Az „én csináltam” tapasztalata bizonyosságot nyújt a gyerekeknek saját képességeiről, növeli biztonságérzetét. A tapasztalatok hatására spontán létrejövő alkotások mellett fontos helyet kap az előre elgondolt, meghatározott céllal végzett építés. A „valamit alkotni” igénye, öröme kreativitásuk mellett értelmi és társas képességeiket is sokoldalúan fejleszti.

A szabályjátékok egyes fajtái a gyermekek mozgását, mások elsősorban értelmi képességeiket fejlesztik. Megtanulják a magatartás alapvető formáit: szerénységet, mértéktartást, eredményre törekvést, kudarctűrést. Ezt a játékfajtát akkor *szeretik* meg igazán a gyermekek, ha érdekes és vonzó, a szabály érthető számukra, betartásuk nem okoz nehézséget.

Az óvónő részvételét, figyelmét ez a játékforma különösen megkívánja.

Munka

CÉL

A gyermek egész személyiségének alakítása, fejlesztése cselekvő tanulással az óvodai élet során megszeretett és megkedvelt munka, illetve munka jellegű aktív tevékenységeken keresztül.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás stb.).

A személyiségfejlesztés egyik eszköze a munka és a munka jellegű játékos tevékenység. A munka célra irányuló tevékenység, többnyire külső irányítással folyik, a gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást, és annak teljesítését igényli.

A munka elvégzését külső szükségesség indokolja, a gyermekeknek valamit teljesíteniük kell, munkájuk eredményét ők és mások egyaránt tapasztalhatják.

A munka végzése közben megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti és társadalmi környezetükről. Minden munkatevékenység újabb tapasztalatok forrását jelenti.

A kedvvel végzett munka hatására alakul ki a gyermekekben a munkavégzés készsége és szokása. Közben megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát, ismerkednek a munkavégzés folyamataival. Munkavégzés során alakul kötelességtudatuk, felelősségtudatuk, erősödik kezdeményező készségük, fejlődik együttműködési képességük.

Az óvodában a munka elsősorban közösségért végzett tevékenység, közben alakulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok, elősegíti a kapcsolatok színesebbé, bensőségessé válását. Lehetővé válik általa a kitartás, a felelősségérzet, kötelességteljesítés gyakorlása, az önértékelés és a közösségi értékelés alakulása.

A munka saját és mások elismerésére nevelés egyik formája, mely folyamatos együttműködést és konkrét, reális a gyermekhez mért fejlesztő értékelést igényel.

FELADAT

- lehetőség biztosítása a gyermek számára olyan munkák végzésére, amelyek fejlesztik képességüket, gazdagítják személyiségüket,
- tapasztalat útján fedezzék fel a gyermekek a munka hasznosságát, szükségességét,
- a munka végzésére belső motiváció készítse a gyermekeket,
- éljék át a munka örömet, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert, munkavégzés közben alkalmazkodjanak egymáshoz,
- becsülgék egymás munkájának eredményét,
- éljék át az én csináltam, mi csináltuk sikerélményét,
- tudatosuljon bennük mikor játsszák a munkát és mikor végeznek eredményt hozó munkát,
- a munkavégzés során a higiéniai és balesetvédelmi szabályok betartása, egészség, testi épség megóvására nevelünk,
- fontos feladatunk a munkához való pozitív viszony kialakítása, melyben támaszkodunk a munkára nevelés potenciális feltételeire
- úgy mint: a gyermek tevékenységi vágya, a felnőtthez való viszonya, utánzási vágya, önállósági törekvései, a feladatok elemi szintű megértése.
- megfelelő hely és eszközök biztosítása

- a közösségért végzett feladatok által a közösségi kapcsolatok erősítése
- a munkafolyamat fázisainak felidézésével a tanulási képességek fejlesztése
- az egymástól való tanulás megvalósítása
- az önértékelés, önbizalom alakulásának segítése

TEVÉKENYSÉG

Teremtsük meg a gyermekek számára az életkorukhoz, erejükhez mért munkalehetőségeket. Lehetőségekhez képest kapjanak tartalmilag gazdag, változatos feladatokat. A gyermekek saját személyük, illetve a csoport érdekében maguk végezheszenek el minden olyan munkát, melyre egészségük károsodása nélkül képesek. Mindezekhez eszközöket kell biztosítani, melyek könnyen kezelhetők legyenek, és ne okozzanak balesetet.

Meg kell teremteni a munkához szükséges nyugodt, kiegyensúlyozott légkört. Önálló munkavégzéssel adjunk módot, hogy a gyermekek a szükséges készségeket elsajátítsák, gyakorolják. A közvetlen segítség a gyerekek önállóságának és a munka elvégzéséhez szükséges ismereteinek, készségeinek fejlesztésében nyilvánuljon meg.

Napirendben megfelelő időt biztosítunk, hogy a különböző feladatokat a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően végezzék.

Az óvónő és a dajka kezdi a munkát és mintát ad a gyermekeknek a pontos, kitartó munkavégzésére. Legfontosabbnak tartjuk a munkára nevelésben, hogy a gyermekek maguk ismerjék fel adott szituációban a munka elvégzésének szükségességét.

Munkafajták - munka jellegű tevékenységek

A munka végzése közben a gyerekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek a természetről, társadalmi környezetükről.

1. A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- önként – azaz örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint pl. a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

2. Saját személyével kapcsolatos feladatok - önkiszolgálás:

öltözködésének, étkezésének, tisztálkodásának önálló kielégítése.

3. A közösség érdekében kifejtett tevékenységek - naposi teendők ellátása

/a közösség számára szükséges és előre meghatározott feladatokat oldanak meg a naposok, pl. terítés, seprés, eszközök kiosztása stb./.

4. Az óvoda, a csoport mindennapi életével kapcsolatos munkák:

- teremrendezés-, és díszítés;
- a környezet rendjének biztosítása;
- játékjavítás, - tisztítás, - készítés;
- ajándékkészítés;
- segítség a kisebbeknek.

5. Kerti munka:

/Az élősarok gondozását és a kertben végzett munkát jelenti./

- falevelek gyűjtése, gereblyezés;
- utak tisztítása, seprése;
- termések gyűjtése;
- madarak etetése télen.

MÓDSZERTANI ALAPELVEK

1. A gyermeki munkát mindig az életkori sajátosság és fejlődési szint határozza meg.
2. A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű.
3. A munka a napi tevékenységek természetes részét alkotja: soha nem lehet büntetés.

Tanulás

CÉL

Az óvodai tanulás elsődleges célja a gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és képességek fejlesztése, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítása a gyermek előzetes tapasztalataira és ismereteire építő, a cselekvő tanulást támogató környezetben. A tanulás irányítása és értékelése során gyermeki személyiség kibontakozása.

1. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődést, fejlesztést támogatja, nem szűkül le az ismeretszerzésre; az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti- és időkeretekben valósul meg.

2. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodáskorú gyermek az óvodai életben a vele való foglalkozás során egész nap tanul. Mindennapjait éppen ezért úgy kell megszervezni, hogy mindig legyen a közelében egy olyan társ, felnőtt vagy gyermek, óvónő vagy dajka, akitől tanulni lehet, tanulni érdemes

A gyermek legnagyobb értelmi teljesítményét az anyanyelv elsajátítását az önkéntelen figyelem által vezérelt spontán utánzási késztetéstől hajtva valósítja meg. Ez a mintakövető utánzás a tanulás legfőbb *formája*. A tanulási folyamat alapját az érzékelés, észlelés útján szerzett tapasztalat képezi. Tapasztalatokhoz változatos *tevékenységeken* keresztül jut el a gyermek.

Tevékenysége során különböző képességei fejlődnek - a cselekvés képességei, kognitív vagy megismerő képesség, gondolkodási képesség. A képességek fejlettsége elsősorban tevékenységben érhető tetten és fejlesztése is a megtervezhető tevékenységben hatékony. A tanulás, ill. az óvodai nevelés során nincs ilyen vagy olyan képességfejlesztés, hanem minden hatás komplex, a részeken keresztül az egészre, a *személyiségre* hat.

FELADAT

- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Biztosítsa az óvodapedagógus az értelmi képességek fejlesztését (érezékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolat).
- Törekedjen a gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítésére.
- Kínáljon lehetőséget a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, kutatás örömeit.
- Biztosítson a gyermekek érdeklődésének megfelelő tevékenységeket.
- Fejlessze a gyermekek önállóságát, figyelmét, kitartását, pontosságát, feladattudatát.
- Nyújtson segítséget a gyermeknek olyan tapasztalatok szerzéséhez, amelyben saját teljesítő képességét is megismerheti.
- Segítse elő az óvónő, hogy gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjön.
- Egyéni fejlettségeiknek megfelelően differenciált feladat adással készítse sokoldalú tevékenységre a gyereket.
- Biztosítson alkalmat, eszközt az eltérő fejlődésű gyermeknek, hogy kipróbálhassa, és önmagához képest fejlődhessen.
- Segítse a családot a gyermek fejlődése érdekében szakmai tudásával és tapasztalatával.

TEVÉKENYSÉGEK

A tanulás alapfeltétele mindenekelőtt a meleg-korlátozó, előítélet-mentes, szeretetteljes légkör, melyben tiszteletben tartjuk az elmélyülten játszó gyermeket, a gyermek szándékát és döntési jogát.

A célszerűen berendezett csoportszoba, a jól átgondolt szokásrendszer, *lehetőségek* megteremtése a gyermek szükségleteinek, kielégítésére: - közlés, önkifejezés, szereplés, versengés, tevékenységek stb. - mind feltétele nevelési rendszerünkben a tanulásnak.

A tanulási tevékenységet játékba ágyazottan naponta folyamatosan és komplex módon valósítjuk meg.

A tanulási folyamatban kialakítjuk a szükséges munkafegyelmet, az önálló feladatvégzést differenciáltan segítjük.

Az 5-6-7 évesek esetében követelménynek tartjuk, hogy feladataikat befejezzék, az önfegyelemre épülő szándékos figyelem, kitartás, feladattudat, feladattartás erősítése érdekében. Mindezt az előbbiekben megfogalmazottak szerint és nem iskolai módszerek alkalmazásával kívánjuk elérni.

A tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztésénél a mozgásra alapozunk. A gyermekek pszichikai fejlesztését a gyermekek érési folyamatához igazítjuk. Életkori sajátosságaiknak megfelelőeszközökkel kívánunk támaszt nyújtani az épp fejlődő pszichikus funkciók kibontakoztatásához és begyakoroltatásához.

Fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek, - a kiemelt fejlesztést igénylő gyermekek - is önként bekapcsolódjanak a tanulási folyamatba.

Különösen figyelemmel kísérjük, hogy az 5-6-7 évesek rendszeresen részt vegyenek a tanulási folyamatban.

A kötetlen, alkalmoszerű tevékenységekben szerezzék meg a gyermekek azokat az ismereteket, képességeket, amelyek a kötött foglalkozások feladatainak a megoldására képessé teszik őket.

A kudarcok kiküszöbölését rendkívül fontosnak tarjuk, mert a siker öröme motiválja a gyermek újabb megismerő, tapasztalatszerző tevékenységét.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzásos, minta – és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása);
- A spontán játékos tapasztalatszerzés;
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés;
- A gyakorlati probléma – és feladat megoldás;
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

A gyermekek teljesítményének értékelése:

Egyedi és fejlesztésközpontúan történik. Egyéni és közösségi szóbeli dicsérettel, érzelmi és erkölcsi jutalmazással.

A gyermeki fejlődés megismerésének módszerei, feldolgozása és nyomon követése.

Módszerei: drámapedagógia, megfigyelések, célzott, irányított megfigyelés, tevékenykedtetés, kooperatív technikák, spontán játékos tapasztalatszerzés.

Ütemezése: Félévente a „Gyermek megfigyelési Napló” alapján.

Feldolgozása a következők alapján történik:

- Alkalomszerűen használt feladatlapok
- A gyermekek rajzai és egyéb munkái
- Fotók és videó felvételek

A gyermekek fejlődésének nyomon követése: rögzítése a „Fejlettségmérő lapok” alkalmazásával történik a Porkolábné Dr. Balogh Katalin Komplex Prevenciós Óvodai Programjában közzétett egyéni fejlettségmérő lapok használatával. A nevelőtestületük által elfogadott fejlettségmérő lapokat használjuk: Mozgásfejlettség, Testséma fejlettség, Téri tájékozódás, térbeli mozgás fejlettsége, Értelmi fejlettség, Finommotoros koordináció fejlettsége, Nyelvi kifejezőkészség fejlettsége, Szociális fejlettség, Játék tevékenység

7. Keresztyén szemléletű tervezés, az óvodai élet megszervezése

Tervezés, Hetirend, Napirend

Az éves tervezést az „Egyházi Ünnepekör” és az évszakok változásai teszik áttekinthetővé. Az éves tervet figyelembe véve projekteket készítünk, amelyek heti bontásban kerülnek a csoportnaplóba. A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet rugalmasság jellemzi.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített feljegyzések, dokumentumok is szolgálják.

A csoportnaplókat a keresztyén nevelésű programunknak megfelelően alakítottuk ki.

Az integrált gyermekek esetében a fejlesztést végző óvodapedagógus elkészíti a szakvélemény alapján az egyéni fejlesztési tervet, tanácsokat ad az óvónőknek a csoportban is elvégezhető fejlesztési feladatokról.

Óvodánk nyitvatartása reggel fél 7-től délután 16,30 - ig tart nyitva. Óvodapedagógusaink heti váltásban dolgoznak, kötelező óráikból az átfedési idő biztosított. A technikai dolgozók az érvényes jogszabályokban meghatározott óraszám szerint, és a nevelő munka aktuális feladataihoz rugalmasan alkalmazkodva végzik munkájukat.

A csoportok szervezésében meghatározó a három csoport szoba, így törekszünk az azonos életkorú csoportok kialakítására.

A napirend kialakításánál a gyermekek életkori sajátosságait, és a tárgyi feltételeket kell figyelembe venni.

Hetirend

A tevékenységek heti rendje segíti az óvodapedagógus tervező, szervező munkáját, az óvodai csoportok zökkenőmentes működését.

A nevelési év két részre bontott: szeptember 1-től május 31-ig és június 1-től augusztus 31-ig.

Szeptember 1-től május 31-ig

Napirend

A napirend kialakításánál a gyermekek napi életritmusát, életkori sajátosságait kell figyelembe venni.

Az étkezési alkalmak kötötten szerveződnek a közös asztali áldás, a nyugodt, asztal közösség légkörének megteremtése érdekében. Ennek megfelelően szerveződnek a komplex, az egyéni fejlesztést igénylő, és az egyéb foglalkozások, a célzott séták, udvari játék. A napi tevékenységeket úgy kell szervezni, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabadban.

Kötelező tevékenységek:

A napi komplex foglalkozások a középső, és nagy csoportban, a közös tízórai elfogyasztása után kezdődnek.

Testnevelés foglalkozások: középső és nagy csoportban heti 1, ill. 2 alkalommal. Kis csoportban novembertől heti 1 alkalommal.

Bibliaköri foglalkozás mind három korcsoportban (kiscsoportban novembertől, ill. adventtől fokozatosan az étkezések előtti imádságok napi gyakorlásával az óvónői példa alapján) heti két alkalommal szerveződnek, meghagyva a szabadságot a csoport napi eseményeinek aktuális eseményeiből adódó bibliai téma, és az időpont megválasztásához.

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő óvodai foglalkozások megszervezését a mindenkor csoport összetétele (homogén vagy vegyes életkorú) és napirendje határozza meg.

Szabadon választható tevékenységek:

A hét minden napján: játék, munka jellegű tevékenység, ábrázoló tevékenység, mese-vers, körjátékok, énekes játékok, környezet védelme, szabad mozgás tevékenység.

Június-1-től augusztus 31-ig

A tevékenységek szervezése a gyermekek érdeklődéséhez, és a napi időkerethez igazodva történik.

Törekedni szükséges a gyermekek eddig megszerzett ismereteik gyakorlására, mélyítésére, gazdagítására, különös tekintettel a lelki nevelésre.

Keresztyén nevelési programunk megvalósításának feltételei

Személyi feltételek:

A feltételek között jelentős az igazgató személyisége, aki a nevelőtestület célkitűzése miatt, szakmaiságért, a célok megvalósításának segítéseért, a munkafolyamatok irányításáért, szervezéséért, vezetéséért, és a pedagógusok képzéséért felelős. Fontos, hogy lelkiileg „kipróbált”, szakmailag jól felkészült óvodapedagógus, szilárd hitbeli meggyőződésű, evangélikus vallású legyen. Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodában a nevelőmunka kulcs szereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Tudatos jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos, feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató személyisége modell, mintát jelent a gyermek számára.

Óvónők: 5 fő teljes állású óvónő

Valamennyien főiskolai végzettségűek, közülük 1 fő főiskolai gyógytestnevelés végzettséggel, 1 fő elvégezte a Köznevelési Vezetőképzőt, ami szakképzettséget is jelent. 1 főnek folyamatban van a fejlesztőpedagógus szakvizsga képzése.

Gazdasági vezető: 1 teljes állású, felsőfokú végzettségű, evangélikus vallású szakember.

Pedagógiai asszisztens: 3 teljes állású. 1 főiskolai végzettséggel rendelkező, evangélikus vallású pedagógus, aki segít az irodai munkában (gazdasági vezető és óvodavezető) és szükség szerint segíti a csoportok munkáját. 2 fő a csoportokban segíti az óvodapedagógusok munkáját, illetve levelező szakon végzik az óvodapedagógusi szakot főiskolán.

Dajkák: 3 fő

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. A dajkaképzőt elvégezték, katolikus és evangélikus vallásúak.

Takarító: 1 fő. Megbízási szerződéssel alkalmazzuk.

Keresztyén programunk lényegi sajátja, hogy újszerű kapcsolatrendszer alakul ki az óvodán belül, a nevelőtestület és a többi munkatárs között. Programunk hangsúlyozza az óvónői minta szerepét, a keresztyén elkötelezettséget és meggyőződést, amely létrehozza az óvodai testület sajátos

arculatát. Az együttműködés folyamatában az egymásra figyelésünket és a nevelőmunkához való viszonyulásunkat az Isten iránti és a Tőle kapott szeretetnek kell meghatároznia. Ha Őt szeretjük, akkor ez a szeretet összekovácsolja közösségünket, és igényes munkavégzésre készít bennünket.

A város más szakszolgálataitól ellátást biztosító külső szakembereink

Logopédus: heti 1 alkalommal a Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Várpalotai Tagintézményéből érkezik óvodánkba, aki 4 órában végzi a fejlesztést a beszédükben akadályozott, vagy más egyéb sérüléssel küzdő gyermekek között. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztését speciális szakember segítségével biztosítjuk a Bartos Sándor Gyógypedagógiai Módszertani Központ szakembereinek megbízásával.

Gyermek pszichológus: A Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Várpalotai Tagintézménye szakembere látja el szükség szerint.

Gyógypedagógus: A Bartos Sándor Óvoda, Általános Iskola, Előkészítő Szakiskola és EGYMI iskolából jár heti rendszerességgel. Ennek gyakoriságát az adott tanévben szükséges BTM és SNI (autizmus, beszéd fogyatékos, ADHD specifikus) ellátottak létszáma határozza meg.

Fejlesztő pedagógus: A Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Várpalotai Tagintézménye szakembere látja el szükség szerint.

Tárgyi feltételek:

Óvodánk rendelkezik a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Eszközeink megfelelően biztosítják a gyermekek mozgás - és játékigényének kielégítését. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel helyezük el. Az óvoda egyidejűleg biztosítja a megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, és lehetőséget teremt a szülők fogadására.

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek fejlesztésében megfelelő eszköz rendszert rendelünk. Az intézmény a nevelő munkájában az IKT eszközeit rendszeresen alkalmazza.

8. Keresztyén nevelési programunk fejlesztési tartalma

„Az Úrnak félelme az ismeret kezdete...” (Péld 1,7)

- Lelki nevelés
- Játék
- Anyanyelvi, és értelmi fejlesztés, nevelés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Verselés, mesélés
- Rajzolás, festés, mintázás
- Mozgás
- Külső világ tevékeny megismerése (benne matematikai tapasztalatokkal)

Lelki nevelés

„Hozsánna! Áldott, Aki az Úr nevében jön, az Izrael királya...” (Ján 12,13)

CÉL

Isten mind teljesebb megismertetése Jézus Krisztus életéből.

FELADAT

- Az óvodapedagógus gyakorolja a gyermekekért pásztori tisztét, vezesse őket, irányítsa őket pásztori lelkülettel.
- Oktassa, nevelje őket a keresztyén igazságokra és az evangéliumi életre.
- Legyen természetes igénye a Biblia olvasása, mint legfontosabb erőforrás.
- Isten Igéjét úgy olvassa, úgy vegye kezébe, mint Isten tévedhetetlen kijelentését, és ezt teljes bizonyossággal, meggyőződéssel közvetítse a gyermekek között. Alapozza meg az Igére hallgatást, az Igére figyelést.
- Hívja fel a szülők figyelmét a keresztyén hit és életvállalás és a kultúra közötti különbségekre.
- Teremtse meg a bibliaköri foglalkozásokhoz a meghitt, oldott légkört.
- Ismerje az evangélikus egyház tanításait Luther Kátéja szerint.
- Az egyház alaptanításait ismerje, és annak értelmezését gyakorolja életében.
- Teremtsen lehetőséget a nap folyamán a történetek mai életünkre vonatkozó üzenetének különböző feldolgozására (dramatizálás, bábozás, rajz), begyakorlására.
- Az óvónő irányítsa a gyermekek figyelmét az Ige életet formáló, értékes, hasznos erejére.
- Ismertesse meg a gyermekeket Jézus mindenkit elfogadó szeretetével.

TEVÉKENYSÉGEK

- Ismerkedjenek meg a gyermekek a templomi környezettel, berendezésekkel mindhárom egyház templomában.
- Ismerkedjenek meg a liturgikus színekkel, szimbólumokkal.
- Ismerjék meg és használják az evangélikus, a katolikus és a református köszönést.
- Az egyházi ünnepkör szerint ismerkedjenek meg az ünnephez kapcsolódó bibliai tartalommal.
- Sajátítsák el a Bibliaköri foglalkozásokhoz kapcsolódó igéket („arany”).
- Ismerjék meg az imádság különböző formáit (bűnbánó, hálaadó, kérő, dicsérő, közbenjáró).
- Ismerjék meg a keresztyén tanítás alapját: a Tízparancsolatot, a Miatyánkot (Hiszekegyet).
- Tudjanak rácsodálkozni a teremtet világ szépségére, a természet változásaira, mint Isten alkotására.
- Tudják elfogadni egymást olyannak, amilyennek Isten teremtette őket: a társuk másságát, a megszokottól eltérő tulajdonságaival együtt.
- Tudjanak elcsendesedni, ráhangolódni az Ige hallgatására.
- Vegyenek részt örömmel aktívan az egyes témák feldolgozásában: dramatizálásban, bábozásban, vizuális megjelenítésben.
- Tudják a hétköznapi életben alkalmazni, gyakorolni a történeteken és igéken keresztül megértett üzeneteket.
- Ismerjék, értsék és beszédükbe építsék be a bibliai fogalmakat, és tudják alkalmazni a megfelelő helyzetekben. Válják aktív szókincsükké.
- Ismerkedjenek meg az egyházi zenével, az orgonajátékon keresztül is.
- Használják a tanult keresztyén óvódás dalokat hangulatuk, érzelmeik kifejezésére is.
- A zenehallgatási anyagon keresztül ismerkedjenek meg az egyházzenei művekkel.
- A versenyjátékokban egészséges versenyszellem alakuljon ki a gyengébbek segítése, ösztönzése által.
- Tudják, ismerjék meg, hogy a templom az Isten háza, ennek megfelelően sajátítsák el a helyes templomi viselkedést.
- Óvják, védjék a maguk és egymás testét, mint a Lélek templomát.
- Fedezzék fel a matematikai törvényszerűségeket, mint Isten alkotó bölcsességének megtapasztalható rendjét.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI 6-7 ÉVES KORRA

- Legyen igényük az asztali hálaadásra.
- Alakuljon ki bennük az, hogy a különböző élethelyzetekben bármikor Istenhez fordulhatnak imádságban (kérés, hálaadás, szomorúság, betegség stb.), önmagukért és másokért.
- Ismerjék meg és sajátítsák el az Úrtól tanult Imádságot, a Tízparancsolatot és az (Apostoli Hitvallást), mint az Egyház alaptanításait.
- Ismerjék meg a keresztség fogalmának jelentését, annak hasznát a keresztyén életben. (Luther: Káté)
- Ismerjék meg az Ószövetségből a Teremtés, Noé, Mózes, Jónás, a Dávid és Góliát történetét, ezek bibliai üzenetét.
- Ismerjék az Újszövetségből Jézus születését, életét, halálát és feltámadását, ezek bibliai üzenetét.
- Tanulják meg a lutheri tanítás szerint kiválasztott „arany” igéket, így legyen számukra segítség a mindennapi életben való eligazodáshoz. Tudjanak különbséget tenni az értékes és értéktelen, a fontos és kevésbé fontos között a keresztyén értékrendnek megfelelően.
- Tudják a három történelmi egyház köszönési formáit.
- Tudják és ismerjék a három egyház templomát, jellegzetességeiket.
- A templomban az istentiszteleten a liturgiának megfelelő viselkedési szokásokat ismerjék és alkalmazzák.
- Az egyházi ünnepkört kísérik figyelemmel, tudják azok tartalmi jelentését, jelképeit (Reformáció, Ádvent, Karácsony, Vízkereszt, Böjt, Nagypéntek, Virágvasárnap, Húsvét, Pünkösd).

MÓDSZERTANI ALAPELVEK

Az óvónő:

- A történeteket a gyermekek életkorának megfelelő módon mondja el.
- Adjon gyakorlati segítséget a gyermek lelki problémáiban. (pl. imádságra tanítás stb.)
- A gyermekeket segítse a helyes útra a Biblia üzenetének közelhozása által, minél többféle érzékeltetéssel, cselekedtetéssel, mozgással összekötve.
- A bibliai történetek feldolgozásakor teremtsen lehetőséget a megfelelő énekek, imádságok gyakorlására.
- Az óvónő alapos felkészültségével biztosítsa a gyermek számára a kívánt történet elsajátításának sikerességét.

A lelki nevelés az óvodai nevelés egészére kihat, így szoros kapcsolatban áll minden egyes tevékenységi formával, a nevelés kereteivel.

Mese, vers

„Ezt a kincset nem lehet médiára, könyvre, kazettára bízni. Véren át és lelken át, tenyérből tenyérbe, testtel a testhez érve, zöldellő búzacsíra fölé hajolva, vagy épp az ünnepi gyertyát gyújtva csak az együttes élmény során adható át a hagyomány. Itt és most mutasd neki, tedd meg vele, amikor annak a tettek ideje van.” (Gabnai Katalin, 1994.)

CÉL

1. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.
2. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – esetlegesen a bábozás eszközével feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
3. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkedítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.
4. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.
5. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
6. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
7. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Az óvodáskorú gyermek életkorának megfelelő irodalmi műfajok: a vers és a mese, bábozás, dramatizálás, néprajzi művek (népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi). A verselés és mesélés élmény a kisgyermek számára. Irodalmi nevelésről csak akkor beszélhetünk, ha a gyermek szereti a verset, a mesét, ha örömet okoz neki, ha kéri, várja az újabb és újabb élményt. Kezdetben a gyermek befogadó, az óvodapedagógus az előadó. Mivel az irodalom közege a nyelv, ezért lényeges, hogy nyelvileg tiszta és esztétikailag értékes mesét, verset halljanak a gyermekek (népi mondókák, népmesék, jelentős költők, írók művei).

A mese és a vers emberi kapcsolatokra tanít, erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket közvetít. Érdeme, hogy egyértelműen fantáziából teremtett, fantáziafoglalkoztató, és a valósággal történő összeütközésnek még a lehetősége sem merül fel.

A gyermek szívesen lép át a rendkívüliségbe, kettős tudattal éli meg meseélményeit. El tudja különíteni a mesevilágot a valóságtól. Képzeletbeli beleélése segíti és megalapozza a műalkotás befogadását.

A mese, és annak feldolgozási módjai, valamint a spontán bábozás, dramatizálás oldja a szorongást, belső képteremtésre tanít. A fejlődési vonal: kezdetben dal, mondókajáték, később állathangutánzó és felelgetős mesemondókák, halmozó és láncmesék, versek, verses mesék, majd fokozatosan hosszabbodó prózák. A gyermek „befogadóból” előadóvá válik, az élmény, az érzelmi átélés és a gyakorlás hatására játékában, nyelvi kifejezőképességében is fejlődik.

FELADAT

Az óvodapedagógus naponta többször kezdeményezzen verset, mesét, bábozást, dramatizálást a gyermekek kérésének, érdeklődésének megfelelően, az életkori sajátosságok figyelembevételével. Érvényesítse a beszéd zenei elemeit előadásmódjában.

Az óvodán kívül szerzett élményeket (tévé, videó, lemez) ne tiltsa ki az óvodai életből, hanem - ha esztétikailag elfogadható - építse be, használja fel a csoport közös élményének kialakításában. Teremtsen kedvező körülményeket a mese- versmondásra, dramatizálásra, bábozásra- tudatosan várja ki a spontán adódó helyzeteket, alkalmakat. Álljon készenlétben a megfelelő alkalmak felismeréséhez, és megragadásához. Tegye élvezetessé a vers- és mesemondás hangulatát.

Teremtsen az óvónő szoros érzelmi kapcsolatot a gyermekekkel a vers- és mesemondás alkalmával is, hogy a viselkedése hitelesen tükrözze a művek mondanivalóját, segítve ezzel a megértést.

Éreztesse, hogy a mesemondás a nap lényeges eseménye. Tudjon sok mesét, verset emlékezetből. Kezdeményezze az otthoni rendszeres énekelgetést, verselést, mesélést, segítse könyvekkel, tanácsokkal a szülőket, hogy értékes meséket, verseket ismerhessen meg a gyermek óvodán kívül is.

Meséljen az óvónő kisebb csoportoknak is, ha alkalom nyílik rá, kihasználva, hogy az eltérő fejlődésű gyermeket is be tudja vonni a mesehallgatás, mesemegértés élményébe. Ennek érdekében használjon a dramatizáláshoz eszközöket, bábokat, leporellót.

Általunk használt könyvek:

- Csepü, lapu, gongyola
- Zilahy Józsefné: Mese, vers az óvodában
- Kerek egy esztendő
- Népmese gyűjtemények (Benedek Elek, Móra Ferenc)
- Fésűs Éva: Ezüst hegedű
- Itt a mese
- Itt az őszi
- Itt a kérdés
- Itt az ünnep
- Cini-cini muzsika
- Icinke-picinke
- Hóc-hóc katona
- Móser Zoltán: Mély kútba tekinték
- Szó, fon, nem takács. Mi az? Találós kérdések gyerekeknek

TEVÉKENYSÉGEK

A környezetről, az időjárásról, az évszakok megfigyeléséről, természeti jelenségekről, tárgyakról szóló, állatok megszemélyesítésével létrehozott mondókákat, verseket, meséket ismernek, mondogatnak. Ismernek vidám, humoros, groteszk verseket is. A gyermek „befogadóból” előadóvá válik, az élmény, a gyakorlás hatására játékában, nyelvi kifejezőképességében is fejlődik.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„Minden nemzetnek fő kincse a nyelve.” (Gárdonyi Géza)

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

CÉL

A gyerek beszédképességének gondozása, fejlesztése, oldott, derűs légkörben, amelyben a gyerek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédképessége, szókincse fejlődik, gazdagodik a keresztyén kifejezésekkel is.

Az anyanyelv áthatja az élet minden mozzanatát, az óvodai nevelés teljes folyamatában jelen van, annak szerves része.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Keresztyén szemléletű nevelés tudatosan irányítsa rá a figyelmet az éneklés, a biblikus foglalkozások történeteinek többféle feldolgozása által, hogy a gyerek intenzívebben részesüljön az anyanyelv élményében.

Az anyanyelv jelrendszerét a gyerek a játékos tevékenységek, a társas érintkezések során, utánzás alapján sajátítja el. A beszédtanulást befolyásolja a gyerek ép idegrendszere, a családi, a bölcsődei és az óvodai környezete. A gyerek óvodába lépéskor különböző szintű anyanyelv-ismerettel rendelkezik.

FELADAT

- Az óvónő tudatosan törekedjen saját és felnőtt környezete beszédkultúrájának csiszolására.
- Érezze felelősségét, hogy beszédpéldája hat a gyerekekre, szülőre, munkatársaira. A metakommunikációval együtt fordítson gondot beszédének hangszínére, erősségére és tempójára.
- Teremtsen nyitott légkört, melyben könnyen létrejön a kommunikációs helyzet: a szülő, gyerek „szóra nyílik”.
- Ösztönözze tudatosan a gyermekek egymás közti és egyéni kommunikációját.
- Biztosítson teret a gyerek közlési vágyának, ahol a gyerek nyíltan, őszintén beszélhet arról, ami őt foglalkoztatja. A gyereket juttassa sikerélményhez. A beszédöröm a gyerekekre ösztönzően hat.
- Segítse a kulturált, rövid, pontos megfogalmazással a gyerek beszédértésének alakulását. A szóbeli közlés elemeit utánzással sajátítja el, amit az óvónőhöz való érzelmi kötődés megerősít.

- Biztosítsa a testközelséget, ami a gyerek elemi szükséglete.
- Az óvónő a gyereket tapasztalásos, érzékszervi élményeken át fejlessze.
- A játékot és a természetszerető tevékenységeket kísérő kommunikációs helyzetek nyújtsanak lehetőséget a gyerek differenciált fejlesztésére.
- Az óvónő kísérje figyelemmel a gyerekek beszédértési, beszédtechnikai szintjét különös tekintettel a nyelvi zavarokat mutató és/vagy hátrányos szociokulturális környezetből jövő gyermekekre.
- Helyesen ismételtesse meg napi nevelőmunkájában a gyerek helytelen, rossz kiejtését hasonló értelmű mondatba helyezve, nem feltűnően. Legyen mindig egyénre szabott a kompenzálás.
- Biztosítsa az óvónő a képeskönyvek, gyermekbibliák nézegetését, az azokról való beszélgetést.
- Az óvónő igényes válogatással érje el, hogy a csoportjában lévő könyvek ezt a szerepet töltsék be.
- Szorgalmazza és nyújtson segítséget a családoknak a könyvvásárláshoz.

Fontos, hogy a gyerek az új szavakat más helyzetben, más szöveggörnyezetben, más összefüggésben is használja.

Az óvodába kerülve a gyerek meglévő szókinésének jelentéstartalmában felgyorsul az általánosítás folyamata, a fogalomképződés.

A mondatalkotás anyanyelvre jellemző módját fokozatosan sajátítja el. A beszédhelyzetekben szerzett tapasztalatai során átveszi környezetétől a szórend, a ragok, a jelek és a képzők, a névelők, a névutók, a névmások, az igekötők, igemódok gondolatot kifejező és a környezet számára pontosan érthető használatát.

Az, hogy milyen formában és mikor válik egy-egy ilyen nyelvi elem a gyerek nyelvhasználatának részévé, észlelésének és gondolkodásának fejlettségétől, a vele kapcsolatban lévő felnőttek beszédétől, a nyelvi elem gyakoriságától, formájától és a nyelvben betöltött szerepének konkrétságától vagy elvontságától is függ.

A gyerek környezetében beszélt nyelv szerkezetének jellemzői olyan mintaként szolgálnak, amelyeket tapasztalati úton, utánzással sajátít el, épít be beszédébe.

A fejlődés során elkülönülnek a mondatípusok. 2-4 éves korban sok felkiáltó, kérdő, felszólító mondatot, mondat értékű szót használ a gyerek.

A fejlődés útja a láncszerű vagy szaggatott szövegszerkesztéstől a jól szerkesztett, nyelvíleg helyesen felépített mondatokból álló szöveghez vezet. Az összefüggő beszéd kialakulásának idején gyakoribbá válnak a kijelentő, közlő mondatok. A fejlődés további útja a csoportos beszélgetés. Csoportos szerepjáték, bábjáték, konstrukciós játék, szabályjáték közben több társ beszédét, viselkedését kell figyelemmel kísérnie a gyerekeknek.

A csoportos beszélgetésben alakul ki a beszédfigyelem. A beszédet azok a hangzásbeli sajátosságok is jellemzik, amelyek a hallgatót tájékoztatják a beszélő szándékáról, a témához és a hallgatóhoz fűződő érzelmeiről, azaz kialakul a beszédviselkedés.

A tekintet, a mimika, a gesztusok, a fej- és testtartás, a távolság, hangerő, hangszín, hanglejtés, vagyis a metakommunikatív elemek is kölcsönösen jelzik az egymás iránti érzelmeket.

Ismerkedjen meg a gyermek az óvodai élet tevékenységeinek és az őket körülvevő környezet új kifejezéseinek jelentésével. Megfelelő élmények biztosításával bővüljön szókincsük, színesedjen kifejezőmódjuk. Igyekezzenek egyre bővülő mondatokban kifejezni magukat.

FEJLŐDÉS JELLEMZŐI 3-4 ÉVES KORRA

3-4 éves korban a gyerekek egyéni fejlettségüknek megfelelően szívesen beszélnek főképpen arról, ami összefügg saját cselekvésükkel, a velük megtörtént eseményekkel.

Ismerik a környezetükhöz tartozó tárgyak és a megszokott jelenségek nevét. Ismerik azokat a legfontosabb szavakat, amelyek a tárgyak, személyek szembeűnő tulajdonságait, mozgását, cselekvését jelölik. A megismert új szavakat, kifejezéseket, szófordulatokat más hasonló beszédhelyzetekben alkalmazzák.

A tárgyi és személyi környezetükkel kapcsolatos gondolataikat (történeket, emlékeket, vágyakat) összefüggően fejezik ki, láncszerű vagy szaggatott szövegszerkesztéssel, esetleg még gyakori szövegszerkesztési hibákkal.

Leggyakrabban kérés, kérdés, felkiáltás formájában nyilatkoznak meg.

A mondatok, mondatszakaszok (szólamok) hangsúlyozása esetleges, gyakran nem felel meg az értelem, érzelem vagy a ritmus által megkívánt hangsúlynak. A szólam, a mondat első szótagjának, szavának nyomatékosítása gyakran hiányzik vagy elmosódik. A kérdő mondatok hanglejtése általában véghangsúlyos. A beszédhangokat egymástól megkülönböztetve, pontosan hallják. A magánhangzók és a mássalhangzók nagy részét tisztán ejtik.

Az értelmi fejlődés területén

CÉL

Az érzelem indította játékos – mozgásos tevékenységen keresztül, sokoldalú érzékszervi megtapasztalások biztosítása.

Az óvodás gyermeknek értelmi fejlődésében el kell érnie az észlelés, finommozgásos funkciók magas szintű működését, amelyhez a nyelvi szimbolikus megismerési szint szervesen integrálódik. Fontos, hogy a periódus kezdetén lévő torz, az érzelmektől meghatározott érzelmi sémák egyre pontosabbak, teljesebbek és a valósághoz hűek legyenek. Ennek elérésére csak az érzelem indította játékos-mozgásos tevékenységen keresztül, sokoldalú érzékszervi megtapasztalással lehetséges.

FELADAT

- a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése,
- az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitás fejlesztése,
- az óvodás kor végére a tanulás iránti vágy, szükséglet kialakítása.

Programunk minden gyermek esetében tudatosan, tervszerűen segíti az értelmi képességek kibontakozását a lelki nevelés, a különböző tevékenységi területek, valamint a játék segítségével. A hatékony egyéni fejlesztéshez és differenciált bánásmódhoz szükség van a gyermekek fejlődését folyamatosan figyelemmel kísérni, és feljegyzéseket készíteni.

Az értelmi fejlődés terén: A 3-7 éves korosztály értelmi fejlettségének alapvető sajátossága az észlelés (perceptuális) és észlelési - finommotoros funkciók intenzív fejlődése. Az óvodás gyermek számára annyi ismerhető meg a világból, amennyi érzékszervei által befogadható, és amelynek élményszerű átvételére lehetőséget biztosítunk. Kibontakozásukhoz ez az életkor a szenzitív periódus.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„Énekeljétek az Úrnak új énekét!” (98. Zsoltár 1.)

„Dicsérjétek dobbal, körtáncot járva, dicsérjétek citerával és fuvalával! Dicsérjétek zengő cintányérral!” (150. Zsoltár 4,5.)

CÉL

Az óvodai zenei nevelésünk fő célkitűzése, hogy minden gyermek sajátítsa el az értékes, örömszerző gyermekdalokat, énekes játékokat, a keresztyén hitélet mindennapjait jellemző énekeket, s ez által formálódjon zenei ízlésük, képességük.

A FEJLESZTÉS TARTALMA

A korosztálynak megfelelően: dalanyagból, zenehallgatási anyagból, a magas-mély hangok megkülönböztetéséből, dallam-ritmus visszaénekléséből, halk-hangos fogalompár megértéséből, egyenletes lüktetés - dallammotívumokból, ritmusmotívumokból állnak.

A program zenei anyagát hangsúlyosan alkotják:

- a népi mondókák;
- a pentaton karakterű, 6 hangterjedelmű népi dalos játékok;
- zenehallgatás dalanyaga (hangulatot, érzelmeket közvetítenek, mintát adnak);
- énekes népszokások;
- a bibliaköri foglalkozások anyagához kapcsolódó gyermekdalok;
- készségfejlesztő zenei elemei.

Az egyéb hangok, zörejek közül:

- állatok hangjának, a természet egyéb hangjainak újra felidézése, hangutánzó próbálkozásokkal való kiegészítése;
- emberi hangadásokkal való ismerkedés élményei után különböző emberi hangmegnyilvánulásokkal, azok utólagos hangutánzó próbálkozásaival is foglalkozhatnak. A hangadást kísérő mozdulatok, mozdulatsorok megfigyelése is hangsúlyos, amelyek a komplex élmények után ábrázoló tevékenységben is megjelennek;
- készíthetők felvételek az otthon hangjairól is, ezt közösen meghallgatják a gyermekek, nyilvánvalóan a közös-egyéni élmények felszabadult megnyilvánulásokat hoznak felszínre a csoport életében;
- egyszerű, játékos mozgások egyöntetű, esztétikus végzése, nehezebb játékformák, táncos jellegű mozdulatok;
- mozgás improvizáció zenére.

FELADAT

Az óvodapedagógus teremtsen meg a zenei nevelés alapvető feltételeit. Szervezze meg a tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatásokat. Legyen igényes a zenei önművelődésére, önképzésére. Teremtsen minél több alkalmat a gyermekeknek az ösztönös alkotásvágyuk, alkotó hajlamuk kibontakoztatására.

A spontán, kötetlen időben szerzett tapasztalataikat az óvodapedagógus tudatos fejlesztéssel erősítse, fejlessze. Három éves távlatban tervezze a gyermekek ének-zenei nevelését, az egyéves fejlesztési tervek egymásra épüljenek. A foglalkozásokra tervszerűen, egy meghatározott zenei feladattal (előre végiggondolt módszerekkel) készüljön, a dalanyagot hangolja össze vele.

Segítse az óvodapedagógus a családi nevelést abban, hogy a gyermekek otthon is énekelhessenek együtt szüleikkel.

Kövesse a fokozatosság elvét a zenei anyag feldolgozásában, a játék sorrendjében, a zenei képességek fejlesztésében is. Készítsen felmérést az 5-6-7 éves gyermekek körében, ki szeretne a furulya megszólaltatásában aktívan részt venni. Önkéntesség alapján foglalkozzon a jelentkező gyermekekkel a fokozatosság, az életkori sajátosságok, és az egyéni bánásmód elvének figyelembevételével.

ZENEI TEVÉKENYSÉGEK

1. Éneklési készség fejlesztéséhez

- Ismerjenek meg kis hangterjedelmű dalokat.
- Találják meg a megfelelő hangmagasságot, gyakorolják a kezdőhang átvételét játékos hangképző gyakorlatokkal.
- Énekeljenek önállóan a hangmagasság, tempó megtartásával.
- Énekeljenek könnyeden, lágyan, jó artikulálással, szép szövegkiejtéssel.
- Helyesen lélegezzenek, motívumonként ne vegyenek levegőt, gyakorolják a folyamatos éneklést.
- Találják meg a megfelelő hangerőt és tartsák a tempót.
- Törekedjenek természetes szép éneklésre, lágy hangszínre, egyöntetű hangzásra.

2. Zenei hallás fejlesztéséhez

- Akusztikus hallás: zörej, zene, beszédhang, tárgyak összeütogetésével keltett hangokat nevezzék meg, hangszínek és irányok megfigyelésével (közeledés, távolodás), különböző hangszíneket ismerjenek fel.
- Találjanak ki új dallamokat, tudjanak ismert dalokat dallambújtatással elénekelni és dallamvisszhangot játszani.
- Magas és mély hangokat ismerjenek fel.
- A hangmagasságot jelezzék térben mozdulatokkal.
- Ismert énekek dallamvonalának változását kézzel kövessék, bábok segítségével mutassák.
- Tudjanak mondókázni, énekelni magas, mély, közepes hangmagasságban.
- Halk és hangos közötti különbséget ismerjék fel és különböző hangerővel mondókázzanak, énekeljenek. /A hangos ne legyen kiabálás, a halk ne legyen suttogós. Találják meg a közepes hangerőt./
- A hangerőt térben jelöljék, vízszintes irányban.
- A hangerő változtatásakor ne változtassák a gyerekek a tempót.
- Énekeljenek, mondókázzanak, mozogjanak: halkan-gyorsan, halkan-lassan, hangosan-gyorsan, hangosan-lassan.

3. A ritmusérzék fejlesztéséhez

- Az egyenletes lüktetés megvalósítását gyakorolják játékos mozdulatokkal, ismétlődő utánzó módon, járással. A szünetre is tapsoljanak, vagy más mozdulatot végezzenek a gyerekek.
- Mondókák, dalok ritmusát tudják elkopogni, eltapcsolni, ütőhangszereken megszólaltatni.
- Először lassú tempóban gyakorolják, a szünetre csendes mozdulat kerüljön /hangsúlytalan/.
- Ismerjék fel a dallamot ritmusáról is. A ritmusvisszhang játékban két motívumot tudjanak visszaadni és folyamatos legyen.
- Találjanak ki motívumokat kis változtatásokkal, eltérésekkel.
- Tudják megkülönböztetni az egyenletes lüktetés és a ritmus fogalmát, gyakorolják az összekapcsolását.
- Mozgásritmus kialakítása.
- a) Egyik csoport az egyenletes lüktetést, másik csoport a ritmust, ne egyforma mozdulattal.
- b) A két csoport együtt szólal meg. Egyik a ritmust, a másik az egyenletes lüktetést adja.
- c) Két gyermek kétféle mozdulattal, majd egy gyermek kétféle mozdulattal (járás+dobolás).
- Ismerjék fel a gyors-lassú tempót sokoldalú szemléltetés alapján.
- Tudják tartani a tempót és változtatni

4. A zenei formaérzék fejlesztéséhez, a zenei alkotókészség kialakításához

- Hangsúlyos és hangsúlytalan mozdulatokkal emeljék ki a kettes ütemet, ezeket kísérje játékos utánzással.
- Mozgással emeljék ki a motívum hangsúlyt, ismerjék meg a motívumegységet.
- Improvizáljanak, találjanak ki szöveget, egyszerűbb dallamot.
- Játsszanak zenei kérdés-felelet játékot a zenei emlékezőképesség, alkotó fantázia fejlesztése céljából.

5. A zene hallgatásának megszerettetéséhez

- Ismerjenek különböző hangulatú és különböző stílusú népi- és műdalokat, zenedarabokat.
- Csendes, nyugodt, derűs légkörben hallgassák végig a rövid darabokat
- Ne zavarják egymást zenehallgatás közben.
- Szeressék az egyszerű, élő zenét, ne csak a gépi zenéhez ragaszkodjanak.
- Az élő, szóló és a kamarazenélés hallgatása örömet jelentsen számukra.
- Zenehallgatási művekhez tudjanak mozgás improvizációt kitalálni, a hangulatához, jellegéhez illőt. A dallamot csendes mozgással kísérni.
- Saját népünk dalai mellett más népek dalaival is ismerkedjenek meg és a műdalok között az egyházi műveket is szívesen hallgassák, amelyek óvodás korú gyermekek számára is befogadhatóak.

6. Az énekes játékok segítségével a mozgáskultúra fejlesztéséhez

- Sajátítsák el a helyes testtartást, fejtartást, arc kifejezést, tekintetet.
- Gyakorolják be a laza és mégis pontos járást.
- Ügyeljenek körbejárásnál a kissé arccal a menetirány felé fordított testre, kapartartásnál a zárt lábra, mozdulatok, egyenletes lüktetés pontos összhangjára, szabályos karformára.
- A gyermekek a körben egymástól kartávolságra álljanak.
- Változatos térformákat alakítsanak ki.
- Tanuljanak meg egyszerű, de változatos tánc lépéseket.

7. A gyermekhangszerek használatához

- Ismerkedjenek ütőhangszerekkel /dob, cintányér, háromszög, ritmuspálca, csengettyű/.
- A hangszereket felváltva szólaltassák meg más-más feladattal.
- A tempót kis karmester irányítsa (karlendítéssel indítja és állítja meg a zenélést).
- Adják át a hangszereket egymásnak (ne legyen sok hangszer).
- Ismerkedjenek a furulyával, helyes megszólaltatásával. Játsszanak el kis hangterjedelmű dalokat (C furulya).

A játékok elsősorban kétszemélyes (felnőtt gyerekkel) jellegűek, illetve egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok legyenek. Az óvónővel kisebb-nagyobb csoportban énekelgessenek, megközelítően törekedjenek a tiszta éneklésre.

A zenehallgatás anyaga – hangterjedelem-korlátozás nélkül – különböző jellegű egyszerű népdalok, műdalok, énekes, vagy hangszeres előadásban.

A zene figyelmes, érdeklődő meghallgatására, befogadására szoktatás.

A magasabb és mélyebb hangok – beszéd, ének, hangszer – felismerése és a térbeni érzékeltetés megpróbálása.

Változatos szövegű és dallamú motívumok visszaéneklés öt hangterjedelemben.

A halk és hangos közötti különbség megfigyelése, felismerése, alkalmazása beszéden, zörejekben.

Különböző zörejek, két-három dallamjátszó hangszer és ritmushangszer hangszínének felismerése, hallásdifferenciálás fejlesztése.

Az egyenletes lüktetés érzékelése mondókázás, éneklés közben játékos mozdulatokkal.

Tempótartás, körülbelül negyed érték = 66-80 lüktetéssel, az óvónő segítségével.

Egyszerű ritmusjátszó hangszerek használata.

A spontán zenei alkotókedv fölébresztése énekes beszéddel, mondókákkal, dalokkal.

- Ismerkedjenek meg a gyerekek a dalokhoz tartozó játékok változatos formáival: új térformákkal, sor- és ügyességi játékokkal, esztétikus mozgást igénylő párvjátékokkal, bonyolultabb mozgást, szervezést igénylő játékokkal.
- Tudjon a csoport önállóan, tisztán énekelni a megszokott hangmagasságon és tempóban. Legyen képes egyénileg is tiszta éneklésre, a dallammotívumok pontos visszaéneklésére.
- Legyen képes éneklés közben ismert dalok vagy újszerű dallammotívumok dallamvonalának térben rajzolására.
- Érdeklődéssel, figyelemmel kísérje zenehallgatások alkalmával a magyar és idegen népdalokat, énekes és hangszeres műzenei darabokat, a régi és mai zene szemelvényeit. Ismerkedjen meg mind több hangszerrel esetenként hangszeres előadások keretében, melyre régi óvodásainkat hívjuk meg.
- Legyenek képesek felelgetős játékok éneklésére két csoportban folyamatosan.
- Érezzék meg és tegyenek különbséget halk-hangos között más fogalom párokkal összekötve is énekes, hangszeres gyakorlatokban.
- Ismerjenek fel dallamokat jellegzetes kezdő vagy sajátos belső, ill. záró motívumról is.
- Legyenek képesek dallambújtatásra (hallható jelre) előbb rövid, majd hosszabb motívumszakaszokkal.
- Figyeljenek meg és különböztessenek meg finomabb hangszíneket a természetben, a környezetükben hallható zörejekben, beszéd- és énekhangokban, valamint hangszeren játszott zenében.
- Tudják az egyenletes lüktetést és a dalritmust megkülönböztetni, összekapcsolni (negyed szünet is).

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

„... mesterember készítménye ez mind...” (Hóseás 13,2b.)

CÉL

Mag a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

FELADAT

- Ismertesse meg az óvónő a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, egyszerű munkafogásokkal, a rajzolás, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- A fejlesztés tartalma a korosztályoknak megfelelően: képalakítás, plasztikai munkák, építés feladatkörében 5-6 éves korban bővül műalkotások nézegetésével.
- Esztétikailag megfelelő környezetet biztosítson, amit az egyszerűség, célszerűség jellemez.
- Keltse fel az óvónő a gyerekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység iránti vágyát, melyek elősegítik és magukban rejtik az egyéni megvalósulás lehetőségeit is.
- Biztosítsa élményeik, képzeletük és megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét.
- Gyakoroltassa az esztétikus környezet felismerését, óvását, alakítását, teremtsen alkalmat a környezeti világra történő gyönyörködtetésre, rácsodálkozásra.
- Legyen igényes a környezet formálásában és az óvoda pedagógusai és dolgozói legyenek külső és belső jegyeikben, viselkedésükben modell értékűek.
- Teremtse meg a minden gyerek fejlődését belülről serkentő motiválást, a rácsodálkozás, a gyönyörködtetés alkalmainak és lehetőségeinek megteremtésével. A gyermekek legyenek egymásra is tekintettel, ne zavarják társaikat az esztétikai tevékenység közben.
- A gyermekek eredeti ötletei kapjanak megerősítést, kiemelést, megvalósításukhoz nyújtson az óvónő segítséget a látás, hallás, tapintás, mozgás, mozgathatóság együttes élményének folyamatos biztosításával, komplex hatások érvényesítésével biztosítson olyan anyagokat, eszközöket a gyermekek számára, melyek elősegítik az esztétikai élmény kialakulását, és magukban rejtik az egyéni megvalósulás lehetőségeit is.
- Törekedjen az életkori sajátosságok figyelembevételével változatos és rendszeres élménynyújtásra elsősorban mese-vers, bábozás, és a bibliakör terén.
- Legyen serkentő készenléti állapotban a külső világ érdekességeinek befogadására.
- Az óvónő biztosítsa, hogy változatos tevékenységek révén fejlődjen a formaészlelés; a formák, alak, nagyság, irány szerinti megkülönböztetése, valamint a finommotoros és grafomotoros képesség.
- Gondoskodjék minden gyermek munkájának folyamatos bemutatásáról a csoportszobában, és a szülők által látható helyen is. Fejlessze a gyerek forma- és színemlékezetét.
- Ismertesse meg a gyermekeket a különböző anyagokkal, egyszerű munkafogásokkal, technikai alapelemekkel.

TEVÉKENYSÉG az óvodában:

- rajzolás (krétarajz, pasztellrajz, ceruzarajz),
- festés (temperával, vízfestékekkel),
- mintázás, plasztikai munkák (agyaggal, lisztgyurmával, gyurmával, gipsszel),
- díszítés - festéssel, karcolással, papírvágással, rátéttel (bőr, filc, papír), viaszolás, batikolás, papíralakítás, textildíszítés, nyomtatás, varrás),
- képalakítás,
- építés.

VIZUÁLIS TEVÉKENYSÉG

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Az óvodapedagógus az ábrázolótevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-, forma- és színeképzetének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

a) Képalakítás

Emberalakok, környezet, tárgyak rajzolása saját elképzelés alapján, különböző cselekményes jelenetek, mese, vers, bibliai történet megjelenítéseként.

Képek festése egyénileg választott színekkel, a gyerekek érzelmeinek, élményeinek, képzeletének alapján.

b) Plasztikai munkák

Természeti tárgyak gyűjtése az óvoda környékén vagy séták, kirándulások alkalmával. A gyűjtött tárgyak formáinak összehasonlítása más formákkal, szétválogatása, csoportosítása.

Emberlakok, állat- és játékfigurák mintázása, törekedve a formák tagolására, a főbb részformák érzékeltetésére, a főbb részformák ábrázolására és díszítésére.

Egyszerű ajándéktárgyak, játékok készítése szerkesztő-összerakó munkával; díszítések kézimunkával. Bábok, díszletek készítése, ezek festése, összeszerelése (pl. fakanálbábok, síkbábok stb.).

c) Építés

Nagy térbeli alakzatok formálása a gyerekek közös mozgásos játécai során.

Az óvónő és a gyerekek közös munkájaként készített nagyobb makettek és a gyerekek által a játék során kialakított térrészek berendezése a célnak megfelelően játékokkal, maguk készített tárgyakkal, formákkal, figurákkal.

Tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér, valamint a térbeli makettek berendezésében, az alapvető térvizonylatok segítségével. Képesek vezetéssel észrevenni a környezetet, a műalkotások és saját munkáik színhangulatát.

A közös munkák értékelése során saját műveikkel és a műalkotásokkal kapcsolatban szóbeli véleményt nyilvánítanak.

Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.

Az óvónő a gyermekek életkorának megfelelően tervezzék, hogy látásukat, esztétikai ízlésüket fejlessze, az esztétikumot ne csak befogadják, hanem azt különféle tevékenységeken keresztül átéljék.

A gyermekek önálló ábrázolási törekvéseinek indulását próbálkozásaikat alkotókedvük, önbizalmuk erősítésével segítse.

Vegye figyelembe az óvónő az egyes gyermekek közötti ábrázolási különbségeket és ennek figyelembevételével differenciáltság jelenjék meg a különböző tevékenységekben.

Az óvónő teremtsen meg annak feltételeit, hogy a gyerekek építgessenek, firkálgassanak, homokot formáljanak, gyurkáljanak. Környezetalakító munkába fokozatosan vonja be a gyerekeket.

Díszítésnél fontos alapelv, hogy a gyerek ne öncélúan alkosson, hanem mindig kösse valamilyen tárgyhoz, díszítsen valamit vele.

Gyakran vegyen részt maga is a gyerekek tevékenységeiben. A gyerekek önálló ábrázolási törekvéseinek megindulását segítse elő alkotókedvük, önbizalmuk erősítésével. Vigyázzon, hogy a felnőttek képi sablonjaival, sémáival ne kösse meg fantáziájukat.

A tevékenységek irányítása közben nagyon fontos az oldott csoportlégkör megteremtése. Az eszközök kiválasztásakor az óvónő gondosan és igényesen járjon el. Valamennyi szerszám, eszköz és anyag kiváló minőségű legyen.

Az ábrázolás, építés, barkácsolás állandó térbeli helyét lehetőleg ott jelölje ki, ahol természetes fény éri a munkaasztalt, és nem zavarják egymást a gyerekek. Az óvónő ne a technikai készséget értékelje, hanem magát az ábrázolás tényét, szándékát.

Mozgás, testnevelés

*„Taníts akaratom teljesítésére, mert Te vagy Istenem! A Te jó Lelkéd
vezéreljen az egyenes úton!” (143. Zsoltár 10.)*

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szívesen mozognak. A mozgás és tevékenység útján szerzett tapasztalatok érthető és jól feldolgozható információt jelentenek, ezért a mozgásnak az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepe van. A mozgás a gyermek napi tevékenységében szinte állandóan jelen van és a testnevelés keretein belül tervszerűen, de egyénre szabottan valósítja meg feladatait. Az egészséges életmód területén hozzájárul ahhoz, hogy a számtalan tevékenység – főként a szabadban – a gyermekek természetes igényévé váljon.

Hozzájárul az értelmi nevelés megvalósításához, a különböző mozgások ismétlésével, felidézésével, fejlődik a gyermek vizuális memóriája. A testrészek a téri irányok és a különböző formák megismerésével gyarapodnak ismeretei. A hallott, látott és elvégzett cselekvések elősegítik a fogalomalkítást, és a keresztcsatornák fejlődését. Mozgás közben lehetőség nyílik a környezet tapasztalati megismerésére. A gyermek saját testének mozgásos képességeinek megismerésével fejlődik „én” tudata, szociális énje. A közös mozgás öröme elősegíti a társas kapcsolatok alakulását, a társakhoz való alkalmazkodást, mozgás közben fejlődik önuralma, együttműködő képessége, akarata. Kialakul egészséges versenyszelleme.

CÉL

A gyermekek fizikai állóképességének fejlesztése, a fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitás előkészítése, illetőleg a mozgásos sikeres feladatmegoldások eredményeként az önértékelés, önbizalom növelése.

FELADAT

- nagy és finom mozgások és a fizikális erőnlét fejlesztése, egyensúlyfejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordináció, ritmusérzék fejlesztés,
- testséma fejlesztése: testrészek ismerete, a test koordinációjának alakítása, testfogalom kialakítása, kezesség erősítése,
- testséma fejlesztése,
- a problémamegoldó képesség erősítése mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal,
- mozgással kapcsolatos szókészlet fejlesztése,
- egészséges versenyszellem kialakítása,
- megfelelő tér és eszközök biztosítása a mozgásfejlődéshez, fejlesztéshez,
- mozgáskoordináció fejlesztése a kötelező és a szabad mozgásban,
- testtartási problémák szűrése, korrekciója szakember segítségével,
- differenciált egyéni mozgásfejlesztés a hátrányok kompenzálására,
- gyógytestnevelés biztosítása a mozgásproblémás gyermekek részére,
- hosszabb túrák, versenyjátékok szervezése az állóképesség javítására,
- vízhez szoktatás, úszásoktatás nagycsoportos korú gyermekek számára,
- minimális legyen a várakozási idő,
- ismertesse meg a gyerekeket a különböző mozgások során előforduló veszélyek, ütközések elkerülési lehetőségeivel.

TEVÉKENYSÉG

Már a 4-5 éveseknél a testséma fejlesztésből az oldaliság érzékeltetése kap kiemelt szerepet. A mozgásfejlesztésben előtérbe kerülnek az egyensúlygyakorlatok, koordinációt fejlesztő gyakorlatok és a tér mozgásos megismerése. Az 5-6-7 éveseknél pedig nagy hangsúlyt élvez a finommozgás, az észlelés, a mozgás közbeni alakítás, és formaállandóság fejlesztése is.

Atlétikai jellegű gyakorlatok

Járások:

Természetes járás, járás ütemtartással, irányváltoztatással, különböző kartartásokkal.

Futások:

Lassú, közepes iramú, belegyorsuló futás, gyors futás, futás tempóváltoztatással, irányváltoztatással, térd és sarokemeléssel, futás versenyszerűen.

Ugrások (távolugrás, magasugrás, mélyugrás): Helyből, nekifutásból szivacsra.

Dobások (kislabdával vagy babzsákkal): Vízszintes és függőleges célba.

Torna jellegű gyakorlatok

Szabadgyakorlatok:

Különböző állások, ülések, térdelések, kéz- és lábtámaszok szolgálhatnak kiinduló helyzetként.

- karmozgások, lábmozgások, törzsmozgások;
- járások, testsúlyáthelyezések, szökdelések, ugrások, fordulatok, forgások;
- kéziszer-gyakorlatok: kötél-, szalag-, bot-, labda-, karikagyakorlatok, babzsák;
- koordinációs gyakorlatok: olyan gyakorlatok, amelyek a testrészek elmozdulásának időbeli, térbeli összehangolását teszik szükségessé.

Talajgyakorlatok:

- gurulások, hossz tengely körüli gurulás, gurulóátfordulás előre, hátra;
- kézállásba fellendülés próbálgatása;
- tarkóállás talajon.

Természetes támaszgyakorlatok:

- kúszások, csúszások, mászások talajon, padon – egyénileg és párokban/akadályok leküzdésével;
- függések érintő magas szereken;.

Egyensúlyozó járások:

- talajon, padon, gerendán, eszköz nélkül, eszközzel.

Szekrényugrások:

- felugrások;
- függőleges repülés;
- zsugorkanyarulati átugrás (először padon).

Labdás gyakorlatok:

- labdagurítások talajon, padon;
- labdavezetések: járás, lassú és gyors futás közben, két párhuzamos vonal /padok/ között, pad mellett;
- labdafeldobások, elkapások, falhoz pattintások;
- labdaátadások párokban egy és két kézzel, ill. lábbal.

Testnevelési játékok (egyszerű, majd bonyolódó szabályokkal, eszközök, szerek segítségével):

- futó, fogó, küzdő játékok;
- egyéni versengések;
- sorversenyek;
- váltóversenyek.

I. Testséma kialakítása a mozgásban:

- csúszások;
- mászások;
- csúszás, mászás közben bizonyos tárgyak megtartása az egyes testrészekkel.

Kondicionális képességek fejlesztése

1. Erő

a) Gyorserő:

- szökdelések;
- távol- és magasugrás helyből és nekifutásból;
- fel- és leugrások szerekre, szerekről.

b) A test általános ereje:

- kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrás;
- dobások;
- medicinlabda gyakorlatok;
- minden kéziszer gyakorlat magas ismétlésszámmal.

2. Állóképesség

a) Alap állóképesség:

- hosszan tartó lassú és közepes iramú futások;
- minden hosszú ideig tartó futást tartalmazó játék.

b) Globális állóképesség:

- hosszú ideig végzett kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrás.

3. Gyorsaság

a) Mozcásgyorsaság:

- gyors futások;
- élénk tempójú kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrás.

b) Reakciógyorsaság:

- futójátékok feladattal járásból, futásból (akusztikai jelre) irányváltoztatások megállások különböző testhelyzetek felvétele.

II. Koordinációs képességek fejlesztése

1. Téri tájékozódási képesség:

- átbújások;
- minden természetes támaszgyakorlat irányváltoztatással;
- járások, futások irányváltoztatással;
- célba dobások;
- labdagyakorlatok.

2. Mozcásérzékelés (kinesztetikus képesség):

- minden kéziszér gyakorlat.

3. Reakcióképesség:

- futójátékok különféle feladattal.

4. Egyensúlyozási képesség:

- keskeny felületen végzett járások, futások, természetes támaszgyakorlatok, nyusziugrás,
- gurulás a test hossztengele körül;
- gurulóátfordulás előre, hátra.

Eszközök használata (gördeszka, gólyaláb, tölcser, billenő korong, trambulin).

5. Ritmusképesség:

- egyszerű ciklikus mozgások akusztikai jelre, ritmusának tartásával.

III. Mozcékonyság, hajlékonyság

- valamennyi ízületben közepes és élénk tempójú nyújtó hatású gyakorlatok.

Test deformitásának megelőzése és annak ellensúlyozása

- A lábboltozat és a talpboltozat süllyedése a hanyag testtartás megakadályozása a gyermekek izomzatának sokoldalú megerősítésével történhet.

Emellett szükség van speciális:

- lábboltozat süllyedése ellen ható és boltozaterősítő gyakorlatokra (bokaízületet összefogó szalagok stabilizálása és erősítése);
- talpboltozat süllyedése ellen ható és boltozaterősítő gyakorlatokra (talp támasztó izmainak erősítése);
- helyes testtartás kialakítását segítő gyakorlatokra.

Ezek a testnevelési foglalkozások keretébe épülnek be. A foglalkozások jellegétől függően:

- bevezető részben – a bemelegítést és speciális képességfejlesztést is szolgálhatják;
- főrészben – aktív pihenő lehet;
- befejező részben – a szervezet lecsillapítását segítik elő.

Az ortopédus által igazolt elváltozások esetén az általa javasolt fejlesztés gyógytestnevelési foglalkozások alkalmával történik.

MÓDSZERTANI ALAPELVEK

A foglalkozásokon a játékon, a játékosságon legyen a hangsúly. A feladatok megoldása során érvényesüljenek a gyerekek saját elgondolásai, ötletei. Ügyelni kell arra, hogy a kisebb teljesítményű gyerekek önbizalma nem csökkenjen, a nagyobb teljesítményre képesek pedig ne éreztesék társaikkal fölényüket. A kötelező és a mindennapi frissítő testnevelés anyagai épüljenek egymásra és a fokozatosság elve érvényesüljön.

Alapozó terápia 5 éves kortól a tanulási képességek fejlesztése érdekében.

A külső világ tevékeny megismerése (benne matematikai tapasztalatok)

„Én alkottam a földet és én teremtettem rá embert. Az én kezem feszítette ki az eget, minden serege az én parancsomra állt elő.” (Ézs. 45,12)

CÉL

A gyermekek egyéni fejlettségének és érdeklődésének megfelelően szerezzenek tapasztalatokat a szűkebb – és tágabb – természeti, emberi és tárgyi környezetről, valamint azok formai, mennyiségi és téri viszonyairól.

A valóság felfedezése során pozitívan viszonyuljon a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A külső világ tevékeny megismerését elsősorban tapasztalatszerzés útján valósítjuk meg. Munkánkban nagy segítséget jelentenek a digitális eszközök:

DIOO készülék, BEE BOT-ok használata, gyerekek szívesen használják játék időben is, így játszva sajátítanak el fontos ismereteket a környezet és a matematika területén.

FELADAT

Az óvodapedagógus láttassa meg a szűkebb és tágabb környezetében lévő élőlényeket, természeti jelenségeket, mint Isten alkotását.

Ismerje a gyermekek családi hátterét, szokásrendszerét és használja fel ezeket a tapasztalatokat a környezeti nevelés folyamatában.

Az óvodapedagógus működjön együtt, nyújtson jó példát, kínáljon ötleteket, adjon az óvodai életbe betekintést a gyermek tevékenységeinek, viselkedésének megismerésére.

Biztosítson az óvodapedagógus a kisgyermek számára eleven, élő, pezsgő, változásaiban gazdag, eredeti környezetbe ágyazott tapasztalatokat, élményeket, valamint ösztönözze őket, hogy észrevegység a természet szépségeit.

Teremtsen alkalmat a természettel való közvetlen találkozásra. Adjon lehetőséget a minél több érzékszervvel való tapasztalásra az élmények több szempontú felidézésére.

Biztosítson eszközöket minden gyermek számára a tapasztalatszerzés cselekvően átél, érzelmileg színezett tevékenységeihez. Az eszközök kiválasztásának szempontjai közül vegye figyelembe különösen is a természetes alapanyagú eszközöket.

Teremtsen jó hangulatot, oldott légkört a megfigyelésekre, a rácsodálkozásokra, amely elősegíti, hogy önmaguk fedezzék fel a környezetük tárgyait, jelenségeit. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Az óvoda minden dolgozójának az ismeretelsajátítás folyamatában mindvégig kiemelkedő szempontja legyen a környezethez való alkalmazkodás, a helyes viselkedés, melyet a pozitív minta megerősítésével, a jó kiemelésével sok-sok dicsérettel, buzdítással alakítson ki.

TEVÉKENYSÉGEK

a) A társadalmi és természeti környezet megismerése

Társadalmi környezetükből a gyermekek rendelkezzenek koruknak megfelelő ismeretekkel a saját és családjuk adatairól, szüleik munkájáról, az egymáshoz való viszonyról, az együttélés konkrét tapasztalatairól. Viselkedésüket jellemezze a szeretet, tisztelet, a részvét, az őszinte együttérzés, az egymás problémái iránti érdeklődés, a segítő szándék, a megértés.

Ismerkedjenek meg régi tárgyakkal, eszközökkel. Látogassanak el a tájházba, a sólyi Pajta múzeumba. Vegyenek részt népszokásokat, népi játékokat felelevenítő alkalmakon, táncházakban, ahol ismerkedhetnek a különböző népviseletekkel /Forgács Zsuzsa csoportjainak meghívása/.

- Munkadélutánok alkalmával ismerkedjenek a népi kismesterségekkel – kosárfonás; csuhéból figurák, mézeskalács-kerámia készítése; korongozás, kemencés lángos készítése stb.

A gyermekek ismerjék a felnőttek óvodai munkáját. Önálló vállalkozással, közreműködésükkel járuljanak hozzá ők maguk is környezetük ápolásához.

- Szerezzenek tapasztalatokat az óvoda környezetében fellelhető, megfigyelhető felnőtt foglalkozásokról (kereskedelem, építkezés, erdő-, parktisztítás stb.).
- Legyen tapasztalatuk az orvos, védőnő, betegellátás feladatairól. Ismerjék a gyógyszerek használatát, a baleset-megelőzést (tűz, víz, rozsdás vas stb.).
- Tudják megnevezni az emberi testrészeket, ismerjék és gyakorolják önállóan tisztántartásukat, ismerjék érzékszerveiket, azok funkcióit, védelmét.
- Látogassanak el közeli bölcsődébe, iskolába, beszélgessenek az ott szerzett tapasztalatokról. Látogassanak el a három történelmi egyház templomába, ismerkedjenek meg a templomi környezettel, ismerjék meg az azonosságokat és a különbségeket (köszönési módok, berendezési tárgyak funkciói).
- Gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést. KRESZ-parkok helyett az óvodaudvaron szerezzenek tapasztalatot a „labirintusokban” való tájékozódásra, közlekedésre.
- Ismerjék meg a közlekedési eszközöket az óvoda körül megtalálható lehetőségeket természetes környezetben, a nem elérhetőeket (Például vízi, légi, vasúti stb.) filmről.
- Figyeljék meg a napszakokat, gyakorolják az ehhez kapcsolódó tevékenységeket.
- Figyeljék meg a természeti környezetet az évszakok változásain keresztül. Az időjárást, a természet jellemzőit, változásait, a színeket, a fényeket, azok szépségeit alapvető biológiai, ökológiai, fizikai, kémiai tapasztalatokon keresztül ismerjék meg.
- Ismerjék meg a növény- és állatvilágot, azok fejlődését, védelmét, gondozását természetes környezetükben. Védelmükre, gondozásukra nevelés elsősorban az élő állatokról szerzett, nagy élményerejű hatások miatt válhat csak sikeressé. Míg a növényeket, fejlődésüket óvodai környezetben jól lehet szemléltetni, az állatokat (házi, vadon élők) kizárólag természetes környezetükben célszerű a gyermekekkel megfigyeltetni (például eredeti helyszín, videofilmek).
- A gyermekek védjék az élő környezetet, ne rongálják, hanem gondozzák, gondoskodjanak életfeltételeik biztosításáról.
- A Forrás keresztyén Pedagógiai Program nem ismer kártékony növényt, állatot (Isten minden teremtménye jó). Minden élőlénynek joga van az élethez. A környezetvédelem a környezetalakítással, a munkatevékenységgel szorosan összefüggő feladatokat tartalmaz. Az állatokat gondozni kell.
- Vigyázzanak, hogy elhasznált dezodoros flakonok, egyéb, vegyileg veszélyes hulladékok ne kerüljenek be az óvodába. Gyűjtsenek a gyermekek természetes anyagokat, lehullott terméseket stb., ezeket használják fel játékaikhoz.

b) A környező valóság fontos jellemzői a formai és mennyiségi viszonyok

A környezet megismerése során matematikai tartalmak, tapasztalatok, ismeretek birtokába is jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben alkalmazza.

- A gyermekek természetes környezetben végzett megfigyeléseik alkalmával vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatóak, szétválogathatóak tulajdonságaik szerint, illetve saját szempontok alapján.
- Végezzenek sorba rendezést, megnevezett mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályosság szerint.
- A számfogalom megalapozására végezzenek mérési, összemérési feladatokat mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel.
- A gyermekek szerezenek tapasztalatokat a geometria körében (például építéssel, síkbeli alkotásokkal stb.). Jussanak el a geometriai formák felismeréséig.
- A tükörrel való tevékenység által tájékozódják jól térben és síkban ábrázolt világban.
- A természetes élethelyzetben az óvodai élet folyamán alakítsák át tevékenységváltáskor tárgyi környezetüket.

Idői, téri, nagyság, mennyiség, súly észlelése, felismerése

- A gyerekek általában képesekké tehetők értelmi fejlettségük szerint arra, hogy az óvónő kérdéseit, gondolatát megértsék, kövessék,
- Képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére. Értik és helyesen használják az év során szereplő mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat (hosszabb, rövidebb, legrövidebb stb., több, kevesebb).
- Hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni, az összemérés alapján helyes megállapítást tudnak tenni.
- Össze tudnak mérni két halmazt párosítással (legalább 10-ig) az elemek különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- Tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 10-ig.
- Építései, síkbeli alkotásaik legfőbb eredménye továbbra is a szemléletfejlődés: azonosítani tudnak különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat. Másolással képesek megépíteni a mintával megegyező elemekből és színben, nagyságban eltérő elemekből is kirakni térbeli és síkbeli alakzatokat.

- Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.
- A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok és állások megkülönböztetése; értik és követni tudják az irányokat, illetve helyeket kifejező névutókat (pl.: alá, fölé, közé; alatt, fölött, között). A síkban megszokott megegyezést megértik (mit értünk a vízszintes síkban az alatt, fölött szavakon).

9. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, 6-7 éves korra eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, iskolaérettséget. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez, az iskolai életre való felkészültséghez testi, lelki és szociális, kognitív fejlettség megléte szükséges, amelyek közül egyik sem elhanyagolható, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finom motorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégülését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére eléri azt a lelki érettséget, amivel készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Meg jelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő – szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan beszél, gondolatait, kéréseit, érzelmeit mások számára érthető formában életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek; végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, megjelenik az érdeklődés a betűk, számok iránt, kialakul a tanulás iránti belső motiváció.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését;
- feladat tudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

5. A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai a sérülés típustól függően az előzőekben írtaktól eltérőek. Az iskolaérettséget, az iskola típust vagy további integráció lehetőségét, a sérülés típusnak megfelelő kritériumok alapján, - vizsgálataikat követően - a szakértői bizottságok határozzák meg.

6. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Az óvodás gyermek fejlődésének figyelemmel kísérése írásban, a szülők folyamatos tájékoztatásának – és a pedagógus és szülő együttműködésének formái {2011. évi Nemzeti Köznevelésről szóló törvény) CXCV. tv. 41. § (4) bekezdésének c pontja és a 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 63. § és e rendelet 6. § (2) bekezdésének e) pontja (a pedagógiai programban szükséges rögzíteni a szülők és a pedagógus együttműködésének formáit.):

6.1. A gyermekek fejlődését (értelmi, beszéd, hallás, látás és mozgás) a következő módon kísérjük figyelemmel és rögzítjük írásban:

A gyermekekről szerzett tapasztalatainkat félévente rögzítjük kis-, középső-, és nagycsoportban is. Külön vezetjük a sajátos nevelési igényű gyermekekről szerzett megfigyeléseinket, a fejlődésük változásait.

A 2024/25-ös tanévtől kezdve az OviKréta rendszeren keresztül is elérhetők lesznek a feljegyzések, észrevételek a gyermekekről a szülők számára.

6.2. Szülői értekezlet

- havi fogadó óra
- szülővel egyeztetett időpontban további alkalom a megbeszélésre
- szükség szerinti naponkénti tájékoztatás lehetősége a gyermek haza vitelekor
- az óvodában fejlesztő foglalkozásokat tartó pedagógusokkal és szülővel együtt történő megbeszélés, tájékoztatás.

6.3. Pedagógus és szülő együttműködésének formái:

A szülők folyamatos tájékoztatása során a közösen megbeszéltek szerint törekszenek együttesen az óvodában és otthon a családban is figyelni a gyermekre.

Az eredményekről szükség szerint tájékoztatják egymást a gyermeknél tapasztal változások alapján: a pedagógus, vagy a szülő által kezdeményezett és egyeztetett fogadó óra, család látogatás alkalmán.

A gyermekről való tájékoztatásnál a csoport mindkét óvónője, igény szerint az igazgató is legyen jelen.

7. A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő óvodai foglalkozások meghatározása

Nkt. 45. § (2a) bekezdés:

Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének

megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.

Iskolakezdésre felkészítő óvodai foglalkozások módja:

A további egy nevelési évig bent maradó gyermekek számára biztosítjuk a csoporton belül a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat.

10. Gyermek- és ifjúságvédelem óvodánkban

„Aki az Urat féli, annak erős oltalma van, fiainak is menedéke lesz az.” (Péld. 14,26)

CÉL

A prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, ill. a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás, együttműködés a családokkal, különböző szakemberekkel.

Fontosnak tartjuk az érzelmi biztonságot az óvodában és Istennél, ezért is kiemelt helyen szerepel intézményünkben a gyermekvédelem. Jó a kapcsolatunk a városi Családsegítő Irodával. Az intézmény igazgatója többször tart gyermekvédelmi témájú előadást óvodánkban szülők, nevelők részére.

Szakmai kapcsolatok a gyermekvédelemben: - Gyermekjóléti Szolgálat;

- Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Várpalotai Tagintézménye
- Gyermek ideggondozó meghatározott szakemberei.

A gyermekvédelmi felelős feladata a helyzetelemzés.

1. Gyermekekre szülőkre vonatkozó mutatók

A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség típusainak, arányát felmérése a gyermeklétszámhoz viszonyítva.

A gyermekvédelmi felelős állandó kapcsolatban áll az óvónókkal, hátrányos helyzetű, ill. veszélyeztetett gyermekek szüleivel, családgondozókkal, szakemberekkel. Figyelemmel kíséri a családok helyzetét, az esetleges változásokat. Évről évre felméri a munkanélküliség arányát a szülők körében, felajánlja a törvényes segítségnyújtás lehetőségeit, tájékoztat, tartós munkanélküliség esetén figyelemmel kíséri a gyermekek óvodában eltöltött idejét, hogy az egészséges személyiségfejlődést biztosító tartózkodási időintervallumot töltsék az intézményben.

2. Intézmény működési feltételei

a) Az óvoda személyi feltételei:

A gyermekvédelmi felelős mellett minden óvónő feladata a gyermekvédelem.

b) Tárgyi feltételek:

Intézményünk tárgyi feltételei adottak a feladatok ellátásához (helyiségek, eszközök).

c) Anyagi feltételek:

A rászoruló gyermekeket, családjaikat igyekszünk támogatni pályázatok és egyházunk segítségével, szülők felajánlásaival, adományokkal. Egyházunk Örömhír Alapítványának egyik kiemelt célja a szociálisan hátrányos helyzetű családok támogatása egyéni szükséglet szerint.

3. Az intézmény környezetére vonatkozó mutatók

A gyermekvédelmi felelős felméri a háztartásbeli édesanyák és a munkanélküliség arányát. Vizsgálatot végez a gyermek otthonának típusáról, életmódjuk jellegzetességeiről (alvás, mozgás, megfelelő táplálkozás...), szabadidő hasznos eltöltéséről.

FELADATAINK

- Állandó kapcsolattartás a hátrányos helyzetű, ill. veszélyeztetett gyermekek családjaival.
- Tanácsadás, személyes beszélgetés.
- Gyermekvédelmi témájú előadások szervezése.
- Tájékoztatás (személyesen, szülői értekezleten, faliújságon stb.) a segítő szolgáltatások lehetőségeiről, óvodán belüli szociális szolgáltatásokról.
- „Összekötő szerepet” tölt be a családgondozók, külső segítő intézmények, szervezetek között.

Kéthavonta összejövetelt szervez a városi gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök munkaközössége, amelyen a gyermekvédelmi felelős minden alkalommal részt vesz. Továbbítja a szakemberek, családgondozók kérését az óvónők, dajkák, szülők felé. Nyilvántartja óvodán belül a gyermekek helyzetét, problémáit, a családok életvitelének változásait. Értékelő munkát végez. Minden évben gyermekvédelmi munkatervet készít.

Törekszünk a szabadidő hasznos eltöltésének segítésére szabadidős tevékenységek szervezésével. A speciális személyiségfejlesztő foglalkozást, az egyéni fejlesztést a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekeknél különösen fontosnak tartjuk. A gyermekjóléti gondoskodásban részesülő gyermekekre kölcsönösen odafigyelünk.

A szülőket bármilyen problémával fogadjuk a nap bármely szakában. Nyílt napokat szervezünk a középső és nagycsoportos gyermekek szülei számára.

A fent megjelölt értékelő munka ezen hatások megfigyelései, kérdőívek, gyermekek helyzetének változásai, szülők visszajelzései alapján.

Családi életre nevelés módszerei óvodánkban:

- báb- és szerepjátékok;
- oktató-nevelő filmek megtekintése, feldolgozása;
- művészi alkotások megismerése, elemzése;
- drámajátékok;

Szülőkkel való kapcsolattartás formái:

- fogadóóra;
- családlátogatás (veszélyeztetett, vagy hátrányos helyzetű gyermekeknél többször is, akár a családgondozókkal együtt);
- szülői értekezletek;
- nyílt napok;
- tanácsadás szülőknek;
- szülők tájékoztatása;
- közös kirándulások szervezése;
- ünnepek előtti készülődés – közös munkadélutánok;
- közös programok szervezése gyermekek – szülők – nevelők részére;
- szülőknek szóló előadások, programok szervezése;
- OviKréta felülete.

Szociális szolgáltatások:

- rászoruló családok gyermekeinek étkezési díj hozzájárulás;
- egészségügyi szűrővizsgálatok;
- hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekekkel való speciális foglalkozások;
- segítségadás;
- különös odafigyelés a gyermekjóléti gondoskodásban részesülő gyermekekre;
- egész nap a nevelők folyamatos odafigyelése;
- fejlesztés logopédus és fejlesztőpedagógus segítségével;
- szabadidő hasznos eltöltésére való irányítás.

11. Az óvodánk kapcsolatrendszere: a család, gyermek, pedagógus együtt működésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Újszerű és közvetlen kapcsolat valósul meg az óvoda, az evangélikus gyülekezetünk és a családok között. A kapcsolattartás formái és az együttműködések során használjuk az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat. A gyermekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködünk a kollégákkal, szülőkkel, szakmai partnerekkel, szervezetekkel.

A kapcsolattartás formái:

Család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek testi, lelki fejlődését, különös tekintettel az egyéni fejlődésére, fejlesztésre. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés.

Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

A szülők részesei lehetnek az ünnepi készülődés keresztyén jellegű folyamatának, megismerhetik az ünnepekhez kapcsolódó bibliai tartalmat, az ünnepek eredetét. Közös ünneplés a templomban, óvodában a gyerekek és vállalkozó szülők aktív bekapcsolódásával. Ádventben hagyományos bibliaverseny szervezése szülők és gyermekek részére.

- Sport délelőttök az óvoda udvarán, vagy a templomkertben, télen szánkótúra szervezése.
- Gyermek- és családos csendes napokon részvétel.
- Ökumenikus istentiszteletek, alkalmak az óvodában: ősszel, ádventben, böjtkben, és pünkösdkor.
- Neveléssel, a keresztyén házassággal, vagy más lelki problémákkal foglalkozó fórumok, előadások, filmvetítések szervezése az óvodánkban.
- Ádventben, és a böjti időszakban családi délutánszervezés.

Az óvodában létező hagyományos kapcsolattartási formákat a programból fakadó tartalmi sajátosságok gazdagítják, egyben hatnak a családok szemléletmódjára. A közös együttlétek felkeltik az otthoni kipróbálás vágyát, egyre több család életmódjában évről - évre visszatérően jelennek meg a készülődés, az ünneplés óvodában, egyházi közösségben látott elemei. Az Isten felé fordulás az egymásra figyelés új emberi kapcsolatokat teremt, barátságok szövődnek nem csak a gyerekek között, hanem a családok között is.

A program a gyerek egyéni fejlesztése érdekében a családokkal való együttnevelést előtérbe helyezi. A partnerkapcsolat konkrét cselekvésben nyilvánul meg, a kapcsolatteremtés és –tartás hagyományos formáit megtartja és gazdagítja.

Az óvodapedagógusok figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítik a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek iskola kezdéshez szükséges fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

Evangélikus gyülekezet

Minden vasárnap gyermek istentiszteletre várjuk a gyermekeket, és szülőket. Havi egy alkalommal családi istentiszteletet szervezünk a részt vevők szolgálatával. Alkalmakat szervezünk a gyülekezet és az óvoda kapcsolatának erősítése céljából: ökumenikus istentiszteletek, beszélgető körök, keresztyén, evangélikus előadások, csendes napok szervezése, családi programok, táborok, és más óvodai programok. Alkalmainkkal szeretnénk az intézményünk és gyülekezetünk alapvető missziós küldetését is szolgálni evangélikus egyházunk lényegi sajátossága szerint: „AZ” Örömhírt – Úgy szerette Isten a világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz Őbenne, annak örök élete van. Jn.3,16. - terjeszteni a lehetséges legváltozatosabb módon Isten Szentlelkének vezetése által.

Nevelőtestület és a többi munkatárs

Programunk hangsúlyozza az óvónői minta szerepét, és utal a többi óvodai dolgozó hozzáállására is. Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönös megbecsülés, együttműködésre való törekvés, és a más véleményének tiszteletben tartása jellemzi.

A továbbképzésen résztvevő kollégák a képzésen hallottakat megosztják kollégáikkal a közös szakmai munka épülésére.

A keresztyén elkötelezettség, meggyőződés létrehozza az óvodai testület sajátos arculatát. Az együttműködés folyamatában az egymásra figyelésünket, és a nevelőmunkához való viszonyulásunkat az Isten iránti szeretetünknek kell meghatároznia. Ha Őt szeretjük, akkor ez a szeretet összekovácsolja közösségünket, és igényes munkavégzésre készít bennünket. Az évről évre visszatérő egyházi, és óvodai ünnepeink a gyerekeket körülvéve felnőttekben is elindítják a várakozás örömet, izalmát, ami a gyerekek érzelmi kielégítésére motivál. Igyekszünk a gördülékeny, hiteles együttélésre, amely reménységünk szerint képes sugározni az Isten felénk áradó szeretetének egy picit fénysugarát egymás felé, a gyermekek és a szülők felé.

A szakmai munkaközösségünk munkájában kezdeményezően vesz részt a nevelőtestületünk. Együttműködik valamennyi pedagógus és munkatárs a különböző programok megvalósításában, pedagógiai eljárások kidolgozásában. Nyitottságra törekszünk a gyermekek, a szülők, a vezető, a kollégák, szaktanácsadó visszajelzéseire, és felhasználjuk szakmai fejlődésünk érdekében.

Egyéb partnerkapcsolatok

1. A szülők közösségét képviselő, összefogó szervezet óvodánkban a *Szülői Munkaközösség*. Hatékony szerepe van az óvoda és a családok kapcsolattartási rendszerében. Az éves munkatervben közösen megfogalmazott, rögzített feladatok megvalósítása által válik élővé a kapcsolat.
2. A bölcsődével való kapcsolat az onnan érkező gyerekek számának függvényében alakul. Ha a bölcsődéből több gyermek érkezik hozzánk, az együttműködés valódi tartalmat kap. A bölcsődei gondozónőkkel folytatott tapasztalatcsere, az érkező gyerekek fogadását könnyíti.
3. Szakszolgálatokkal való kapcsolataink az óvodai élet során.
4. Közművelődési intézményekkel való kapcsolataink.
5. Az iskolákkal a kapcsolattartás folyamatossága az együttműködés nélkülözhetetlen eleme. A kölcsönös intézménylátogatás lehetőséget ad a programok megismerésére, esetleges összehangolására (egyházi tagozat, egyházi iskola). Közös alkalmak szervezése: pl. neveléssel kapcsolatos előadások, értekezletek, esetleg egyes ünnepek, valamint kirándulások az egyházi iskolai nevelőtestülettel. Valamennyi intézménnyel való kapcsolatunkkal gyermekeink testi, szellemi, lelki fejlődését, gazdagodását szeretnénk szolgálni.

Városi közművelődési intézményekkel:

Önkormányzati óvodák, iskolák

Városi Zeneiskola

Krúdy Gyula Városi Könyvtár

Nagy Gyula Galéria

Jó Szerencsét Művelődési Központ

Tájház

Várpalotai Tanuszoda

Gál Gyula Városi Sportközpont

Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Várpalotai Tagintézménye

Bartos Sándor Óvoda, Iskola, Előkészítő Szakiskola és EGYMI Várpalota

Fekete Gyémánt Foglalkoztató Klub

Külföldi partnerkapcsolatunk:

Bajorországi holzkircheni Evangélikus Integrált Óvoda (1998 óta).

Nagydobronyi Napsugár Óvoda

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében törekszünk a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre és szakmai kapcsolat fenntartására.

Térségi Népjóléti Gondozási Központ intézményegységei:

- Családsegítő Szolgálat
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Védőnői szolgálat
- Szépkorúak Otthona, Várpalota

Szülői Munkaközösség

Művészeti Szakiskola

Helyőrségi Klub

Örömhír Közhasznú Alapítvány

Gyermekeorvos: Dr. Resch Gabriella

Védőnő: Vincze Adrienn

Vidéki szakmai kapcsolataink:

- Tanulási Képességet Vizsgáló, Beszédvizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, Veszprém
- Evangélikus óvodák, és iskolák
- Magyarországi Evangélikus Egyház intézményei
- Látásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ, Budapest
- Beszédvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, Budapest
- Autisták Érdekvédelmi Egyesülete, Budapest
- ELTE Bárczy Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar, Budapest

Felhasznált irodalom

363/2012. (XII.17.) Korm. Rendelet Az óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról

C. H. Spurgeon: Jöjjetek gyermekek /Evangéliumi Kiadó, 1993/

dr. Pereszlényi Éva: A Helyi Óvodai Nevelési Program HOP szakmai feltételrendszere/Alcius Bt. Budapest 1997./

dr. Pereszlényi Éva-Porkolábné Balogh Katalin: Játék, Mozgás, Kommunikáció óvodai program /Alcius Bt. Budapest, 1996./

Fogyatékos gyermekek irányelve

Forrai Katalin: Ének az óvodában /Zenemű kiadó, Bp. 1974./

Lotte Bormuth, Otto Schaude: Hinni, tanítani, nevelni /Evangéliumi Kiadó, 1993./

Módszertani Útmutató I. kötet /Alcius BT. Bp. 1998./

Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? /OKI. Bp./

Néphagyományörző óvodai program /Gödöllő, 1998./

Legitimációs záradék

Az **óvoda nevelőtestülete** felülvizsgálat után a Pedagógiai Programot 2024. 01. 08...... napján megtartott határozatképes ülésén 100%-os igenlő szavazattal elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület képviselői az alábbiakban hitelesítő aláírásukkal igazolják.

Magyarósi Márta

nevelőtestület képviselője

Szőllősné Lassu Zsuzsanna

Szőllősné Lassu Zsuzsanna

óvodaigazgató

A Forrás Evangélikus Keresztény Óvoda (8100 Várpalota, Jókai u. 10.) helyi Pedagógiai Programját a **Várpalotai Evangélikus Egyházközség Presbitériuma** 2024. 01. 10...... napján tartott presbitériumi ülésén 4/2024...... határozati számmal jóváhagyta.

Medvecz István

fenntartó képviselője

A Magyarországi Evangélikus Egyházban elkötelezettek vagyunk az oktatási-nevelési küldetésünket szolgáló óvodák fenntartásában és működtetésében. A *Forrás Evangélikus Keresztyén Óvodában* arra törekszünk, hogy Krisztus személyén tájékozódó Isten-hitünk vezéreljen minket, melynek evangélikus jellegéhez ragaszkodunk. Ennek szellemében az evangélikus óvoda legfontosabb egyedi alapjai a következők.

A megközelítés

Az evangélikus óvodában a legfőbb érték az ember, aki Isten teremtménye, kegyelemre szoruló és Krisztusban megmentett egyéniség.

Az evangélikus óvodában követjük Krisztus végtelenül elfogadó magatartását, melyben azt mondja: *Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, és ne akadályozzátok őket, mert ilyeneké az Isten országa.* (Lk 18,16) Az egyén iránti elköteleződésben látjuk a személyiség kibontakoztatásának kulcsát.

Ezért óvodánk

arra törekszik, hogy a családokkal való együtt munkálkodásban, valamint a gyermekekkel való bensőséges együttlét révén megismerje és elfogadja a gyermekek teljes személyiségét, egyénileg megjelenő képességeinek, korának adottságait szem előtt tartva segítse testi, szellemi és lelki felnövekedését. Figyelünk arra, hogy a nevelés minden résztvevője megfelelő biztatást és bátorítást kaphasson feladata értelmezéséhez és áldozatos betöltéséhez.

A döntéshozatal

Jézus tanításának és életpéldájának értelmében az evangélikus óvoda szándéka személyes emberi kapcsolatok kialakítása. Nem kíván elszigetelődni nehéz helyzetektől sem. Életfolytatásában – természetesen a törvényesség megtartásával - nem a külső szabályok elsődlegesek, hanem az Isten-közeli, személyes döntések. Ezt csakis a Jézus Krisztusban való bizalmi közösségben tudja elképzelni. Munkájában ezt az egész életre szilárd bázist adó bizalmi közösséget igyekszik felébreszteni gyermekekben és családjaikban egyaránt.

Ezért óvodánk

olyan egyéni és közösségi élményeket kínál, amely esélyt ad a személyiség kibontakoztatására, a hit megszületésére, a családok számára pedig a keresztyén közösségben hordozott közös felelősség megélésére. Tapintatot, védelmet, személyességet nyújtunk. Mindenkit saját érési folyamatában látunk. Hitoktatóink, intézményi lelkészeink, óvodapedagógusaink nem hatalmi helyzetből, hanem esendő, személyes példaadással segítik ezt.

A Biblia

Az evangélikus óvoda a Bibliát alapnak tekinti, mert benne – a múlt- és jelenkor személyes és közösségi tanúságtevői révén – rajzolódik ki Krisztus személye, akin keresztül Isten személyes jelenlétével találkozunk. Emiatt központi kérdésnek tartja az Írással való elmélyült, személyes, bölcs és tudós kapcsolatot, melynek részben megismertetését, főképpen pedig tartalmának természetes megélését tartja szem előtt.

Ezért óvodánk

segíti az óvodásokat koruknak megfelelő módon a Biblia helyes megértésében. Óvodapedagógusaink pedig készek Krisztusra mutató forrásként forgatni, melyen keresztül Isten akaratát keresik.

A közösség

Az evangélikus óvoda Krisztus lelkületével működő gyülekezetté kíván formálódni. A benne alakuló közösség – szülők, óvodapedagógusok, gyermekek - arra hívatottak, hogy Krisztus tanítványai, Isten népévé váljanak. Készek legyenek szeretettel elfogadni a sokféle gondolkodást, irgalmas szeretettel vegyenek részt egymás életében, vállalják a világban való jelenlétet, legyenek készek bűnöket megbocsátani, és járja át őket a jó cselekvésének természetes vágya.

Ezért óvodánk

nevelőmunkájának középpontjában nem a jótettek halmozása, tudásbéli teljesítmények vagy a jó magaviselet áll. Teljesítményeiktől független szeretettel fogadjuk el mindenkit. Nagy gondot fordítunk a sokféleség elfogadására. Nyitottak vagyunk a gazdasági, népi hovatartozás szerinti, vagy egyéb különbségek elfogadására, és ezekhez toleránsan közeledünk.